
ZONNEPARK KIJFHOEK

Motivering buitenplanse omgevingsactiviteit

18 april 2024

RHO ADVISEURS

DATUM 18 april 2024
KENMERK 20221181/138261/

PROJECT RO Zonnepark Kijfhoek
PROJECTLEIDER ing. J.A. van Broekhoven

OPDRACHTGEVER Zonnepark Kijfhoek B.V.
PROJECTNUMMER 20221181

AUTEUR Rho adviseurs
STATUS Definitief

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	5
1.3 Projectgebied	5
1.4 Procedure en vergunningen	6
1.5 Leeswijzer	7
2. Projectbeschrijving	9
2.1 Aanpak, doel van het project en participatie	9
2.2 Gebiedsprofiel	9
2.2.1 Projectgebied	9
2.2.2 Huidige situatie	11
2.3 Projectprofiel	13
2.3.1 Het ontwerp	13
2.3.2 Landschappelijke inpassing	15
2.3.3 Inrichtingsmaatregelen	16
2.3.4 Meerwaarden	19
2.3.5 Installaties	21
3. Beleid	23
3.1 Samenvatting	23
3.2 Rijksbeleid	24
3.2.1 Nationale omgevingsvisie (NOVI)	24
3.2.2 Besluit kwaliteit leefomgeving	25
3.2.3 Klimaatakkoord	26
3.2.4 Gedragscode Zon op Land	26
3.2.5 Conclusie	28
3.3 Provinciaal beleid	28
3.3.1 Omgevingsvisie Zuid-Holland	28
3.3.2 Zuid-Hollandse Omgevingsverordening	30
3.3.3 Provinciaal adviseur ruimtelijk kwaliteit (PARK) advies Kijfhoek	46
3.3.4 Conclusie	47
3.4 Gemeentelijk/Regionaal beleid	47
3.4.1 Omgevingsvisie Zwijndrecht	47
3.4.2 Regionale Energie Strategie Drechtsteden	47
3.4.3 Conclusie	49
4. Gevolgen voor de fysieke leefomgeving	50
4.1 Inleiding	50
4.2 Samenvatting	50
4.3 Bodemkwaliteit	52
4.4 Water	52
4.5 Bedrijven en milieuzonering	54

4.6	Ecologie: gebiedsbescherming	55
4.7	Ecologie: soortenbescherming	56
4.8	Kabels en leidingen	58
4.9	Cultureel erfgoed	59
4.10	Geluid door activiteiten	60
4.11	Geluid door wegen, spoorwegen en industrieterreinen	61
4.12	Verkeer en parkeren	62
4.13	Omgevingsveiligheid	62
4.14	Luchtkwaliteit	63
4.15	Lichthinder	64
4.16	M.e.r.-beoordeling	64
4.17	Overige omgevingsaspecten	65
5. Haalbaarheid		67
5.1	Vooroverleg	67
5.2	Economische haalbaarheid	67
5.3	Participatie en maatschappelijke meerwaarde	67
5.3.1	Proces participatie	67
5.3.2	Financiële participatie	67
5.3.3	Overige participatie	68
5.3.4	Grondeigendom	68
5.3.5	Financiële haalbaarheid	68
6. Belangenafweging en conclusie		69
6.1	Evenwichtige toedeling van functies aan locaties	69
6.2	Participatie	69

Bijlagen:

- Bijlage 1 – Landschappelijk inpassingsplan
- Bijlage 2 – Technische tekeningen
- Bijlage 3 – Onderbouwing afwijking RES
- Bijlage 4 – Stikstofonderzoek gebruiksfase
- Bijlage 5 – Stikstofonderzoek aanlegfase
- Bijlage 6 – Quickscan Flora & Fauna
- Bijlage 7 – Nader onderzoek ecologie
- Bijlage 8 – Archeologisch onderzoek
- Bijlage 9 – Akoestisch onderzoek
- Bijlage 10 – Reflectieonderzoek
- Bijlage 11 – Omgevingsdialoog

Introductie zonnepark Kijfhoek

Het gebied ten noorden van het Rangeerterrein Kijfhoek is in de Regionale Energie Strategie (RES) van Drechtsteden aangewezen als uitwerkingsgebied ten behoeve van zonne-energie. Na de uitvraag van de gemeente Zwijndrecht hebben Drechtse Energie, Novar en Eneco zich samen gemeld om het uitwerkingsgebied te ontwikkelen. Als resultaat hiervan is een samenwerking ontstaan tussen corporatie Drechtse Energie, Eneco en Novar. De initiatiefnemers werken samen in een consortium, omdat ze elkaars kwaliteiten erkennen en aanvullen. Elke partij is hierbij voor één derde eigenaar van het zonnepark.

Het zonnepark ten noorden van Kijfhoek kan een substantiële bijdrage leveren aan de doelstelling van de Drechtsteden. De gezamenlijke ontwikkelvisie van de initiatiefnemers is: "Door de omgeving gedragen, haalbaar en financieerbaar zonnepark met maatschappelijke meerwaarde"

De initiatiefnemers werken vanuit de filosofie dat er door middel van transparantie en vroegtijdige betrokkenheid van de omgeving en belanghebbenden invloed op de planvorming uitgeoefend kan worden. Voornaamste doel is om de lasten voor de omgeving te beperken en maatschappelijke meerwaarde te creëren. De komst van een zonnepark verandert de omgeving en heeft impact op de bewoners. De initiatiefnemers proberen draagvlak te creëren door middel van een actief participatieproces.

Dit participatieproces met de omgeving is vormgegeven door middel van vele keukentafel-gesprekken, bewonersbijeenkomsten en vier informatiebijeenkomsten. Naast een nauwe samenwerking met de omgeving zijn ook ambtenaren van de gemeente, de provincie en het waterschap al vroegtijdig bij het project betrokken. Ook zijn er tijdens het ontwerpproces al gesprekken geweest met onder meer de veiligheidsregio Kijfhoek, ProRail, de fietsersbond Drechtsteden en de Natuur en Milieufederatie Zuid Holland (NMZH). Dit heeft geleid tot een breed gedragen plan, waarbij met vele belangen rekening is gehouden.

Het projectgebied heeft een omvang van circa 43 hectare. De ruimte binnen het hekwerk is circa 33 hectare en het oppervlak puur bedekt met panelen circa 20,1 hectare. Met het huidige ontwerp kunnen hier circa 72.000 panelen worden gerealiseerd, met een totaal opwekkend vermogen van circa 45 MWp. Het planvoornemen is om op de beoogde percelen een zonnepark te realiseren, waarbij de zonnepanelen naar het zuiden/zuidwesten worden gericht, evenwijdig aan de zuidelijke perceelgrens. Door middel van de landschappelijke inpassing worden deze huidige groenstructuren versterkt en uitgebreid. Langs een groot deel van de perceelsgrenzen zal een natuurlijke groenstrook gerealiseerd worden, enerzijds wordt hiermee grotendeels het directe zicht op het zonnepark onderbroken en anderzijds wordt hiermee een waardevolle schuilplaats voor specifieke diersoorten gecreëerd. Langs het spoor wordt een brede groenstrook aangelegd, die zal bestaan uit bloemrijk grasland zodat het open karakter vanaf het spoor behouden blijft. Aan de noordzijde van het plangebied wordt een aarde wal met brede watergang met natuurvriendelijke oever gerealiseerd. Alle overige randen worden met struweel aangeplant om het zonnepark af te scheiden van de rest van het gebied. Verder worden een aantal sloten verbreed en voorzien van natuurvriendelijke oevers. In het landschapsplan in bijlage 1 is de inrichting hiervan gevisualiseerd en in dwarsdoorsneden weergegeven.

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De Drechtsteden is als één van de dertig energieregio's vanuit het Rijk aangewezen om een eigen Regionale Energie Strategie (RES) op te leveren. De regio voelt zich gedreven door urgentie en de noodzaak om met elkaar de schouders onder de energietransitie te zetten. Bestuurlijk wordt de verbinding gezocht om samen met burgers, bedrijven en belanghebbenden invulling te geven aan de opwek van 0,37 TWh hernieuwbare elektriciteit door grootschalige energieprojecten voor 2030. Eén van de uitwerkingsgebieden die de regio heeft aangewezen is het gebied rondom Kijfhoek in Zwijndrecht ten behoeve van zonne-energie, zoals weergegeven in figuur 1.1.

Figuur 1.1 – RES Drechtsteden uitwerkingsgebied Kijfhoek

In januari 2022 heeft de regio Drechtsteden een uitvraag gedaan naar grootschalige duurzame initiatieven in de regio. Na deze uitvraag hebben Drechtse Energie, Eneco en Novar zich bij de gemeente Zwijndrecht gemeld om het uitwerkingsgebied te ontwikkelen. De drie partijen hebben zich verenigd als initiatiefnemers in Zonnepark Kijfhoek B.V.

De initiatiefnemer Zonnepark Kijfhoek B.V. is, onder leiding van landschapsarchitecte Anneke van Veen, en onder andere met de gemeente, het waterschap, de provincie en de omgeving een ontwerp gaan uitwerken.

In vervolg daarop is deze motivering opgesteld om aan te tonen dat met het planvoornemen sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

1.2 Doel

Doel van deze ruimtelijke motivering is om te toetsen of de ontwikkeling van het beoogde zonnepark planologisch toelaatbaar is. Onderbouwd wordt waarom de realisatie van het zonnepark voldoet aan de eisen van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Deze ruimtelijke motivering vormt de basis voor het verlenen van de omgevingsvergunning voor afwijking van het gebruik door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zwijndrecht.

1.3 Projectgebied

Het projectgebied ligt in de gemeente Zwijndrecht, ten zuiden van de Langeweg en ten noorden van het rangeerterrein Kijfhoek. Kijfhoek is een rangeerterrein tussen Barendrecht en Zwijndrecht in en beheerd door ProRail.

Ten westen grenst het projectgebied aan het Waalbos en ten oosten grenst het projectgebied aan de Munnikensteeg met daarachter verschillende sportcomplexen. In figuur 1.2 is de globale ligging van het projectgebied weergegeven. In hoofdstuk 2 wordt nader ingegaan op de beschrijving en de ligging van het projectgebied. Binnen het projectgebied zijn drie locaties voorzien waar zonnepanelen worden geplaatst.

Figuur 1.2 - Globale ligging projectgebied (rode cirkel) (Google Earth, 2019)

1.4 Procedure en vergunningen

Omgevingsplan

Het tijdelijke deel van het omgevingsplan van de gemeente Zwijndrecht is van toepassing. Het projectgebied bestaat uit het bestemmingsplan "Buitengebied", vastgesteld op 18 november 2014 door de gemeente Zwijndrecht. De projectlocaties zijn bestemd met de bestemming 'Agrarisch'. De voor 'Agrarisch' bestemde gronden zijn bestemd voor het uitoefenen van een agrarisch bedrijf. De realisatie van een zonnepark is niet mogelijk binnen deze bestemming, hierdoor dient een omgevingsvergunning voor afwijken van het omgevingsplan aangevraagd te worden. In figuur 1.3 is een uitsnede van het tijdelijke deel van het omgevingsplan weergegeven.

Verder is het gehele projectgebied bestemd met de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie - 5' (figuur 1.2). Ter plaatse van het gehele projectgebied geldt tevens de gebiedsaanduiding 'geluidzone – industrie kijfhoek' en ter plaatse van het meest oostelijk gelegen perceel geldt de 'gebiedsaanduiding – wro-zone – wijzigingsgebied 1'.

Figuur 1.3 – Het tijdelijke deel van het omgevingsplan "Buitengebied" (ruimtelijkeplannen.nl)

Procedure

In beginsel is de reguliere voorbereidingsprocedure van toepassing op een aanvraag omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Dit betekent dat op een aanvraag omgevingsvergunning binnen 8 weken moet worden beslist. Door de aanvrager is echter verzocht de uitgebreide procedure toe te passen. Dat betekent dat eerst ontwerpbesluit zal ter inzage gelegd worden. Ten tijde van de ter inzage legging kunnen zienswijzen ingediend worden. Daarna wordt het besluit over het verlenen van de vergunning genomen.

Adviesrecht en verplichte participatie

Op 22 mei 2022 heeft de gemeenteraad een lijst met categorieën van zaken bindende adviezen en verplichte participatie opgesteld. Onder lid 1 van dat document is aangegeven dat voorafgaand

participatie nodig is indien de aanvraag voor de activiteit niet omgevingsvergunningvrij voor het bouwen is en niet in overeenstemming is met een reeds door de gemeenteraad vastgesteld omgevingsplan, stedenbouwkundige visie, randvoorwaarden, masterplan, gebiedsvisie, omgevingsvisie of een daarmee vergelijkbaar kader. Deze ontwikkeling sluit hierbij aan waardoor voorafgaand participatie moet plaatsvinden.

De aangevraagde activiteit is niet vergunningvrij voor het bouwen. De activiteit is wel in overeenstemming met de door de gemeenteraad vastgestelde omgevingsvisie (zie paragraaf 3.4.1) en in overeenstemming met de RES Drechtsteden. De activiteit is niet in overeenstemming met het omgevingsplan. Daarmee is het adviesrecht van toepassing op de aanvraag voor deze BOPA. Ook is er sprake van een participatieplicht. Het aspect participatie is opgenomen en benoemd in paragraaf 2.1.

Vergunningen

Een omgevingsvergunning voor afwijken van het omgevingsplan is benodigd en deze motivering is opgesteld ter onderbouwing van de aanvraag van deze vergunning. Daarnaast is een omgevingsvergunning nodig voor de activiteit bouwen. Tevens zijn een water – en ontgrondingsvergunning nodig voor het vergraven van de watergangen en het aanleggen van een grondwal.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de bestaande situatie in het projectgebied en van het project. In hoofdstuk 3 wordt de ontwikkeling van het zonnepark getoetst aan het relevante beleidskader op de verschillende schaalniveaus. In hoofdstuk 4 worden de milieu- en omgevingsaspecten van het initiatief getoetst. Hoofdstuk 5 behandelt de economische - en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan, en de maatschappelijke meerwaarde van het plan.

2.1 Aanpak, doel van het project en participatie

De initiatiefnemers werken vanuit de filosofie dat er door middel van vroegtijdige betrokkenheid van de omgeving en belanghebbenden invloed op de planvorming uitgeoefend kan worden. De komst van een zonnepark verandert de omgeving en heeft impact op de bewoners. De initiatiefnemers proberen draagvlak te creëren door middel van een actief participatieproces.

Dit participatieproces met de omgeving is vormgegeven door middel van vele keukentafelgesprekken, bewonersbijeenkomsten en vier informatiebijeenkomsten. Naast een nauwe samenwerking met de omgeving is in een projectteam met de ambtenaren van de gemeente Zwijndrecht samengewerkt. Tevens was er op regelmatige basis contact met ambtenaren van de provincie Zuid-Holland, en is het waterschap al vroegtijdig bij het project betrokken. Ook zijn er tijdens het ontwerpproces al gesprekken geweest met onder meer de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, ProRail, de fietsersbond Drechtsteden en de Natuur en Milieufederatie Zuid Holland (NMZH). Dit heeft geleid tot een plan waarbij met vele belangen rekening is gehouden.

De initiatiefnemers werken aan de hand van de volgende doelstelling:

“Het realiseren van een door de omgeving gedragen, haalbaar en financieerbaar zonnepark met maatschappelijke meerwaarde”

2.2 Gebiedsprofiel

2.2.1 Projectgebied

Voor de realisatie van het zonnepark is een uitwerkingsgebied aangewezen. Dit uitwerkingsgebied is het gebied ten noorden van het rangeerterrein Kijfhoek, weergegeven in figuur 2.1.

Figuur 2.1 – Uitwerkingsgebied Zonnepark Kijfhoek (Luchtfoto, 2022)

De initiatiefnemers hebben gesprekken gevoerd met grondeigenaren in het gebied. Uit deze gesprekken is duidelijk geworden welke grondeigenaren wel en niet mee willen werken aan de ontwikkeling. Hieruit is het projectgebied ontstaan. Het projectgebied is weergegeven in figuur 2.2.

Figuur 2.2 – Projectgebied Zonnepark Kijfhoek (Luchtfoto, 2022)

Het projectgebied bestaat uit drie projectlocaties. Door de keuzes van de individuele grondeigenaren is het niet mogelijk om een aaneengesloten zonnepark te realiseren. Hierdoor is gekozen voor de ontwikkeling in drie projectlocaties, de projectlocaties zullen door middel van ondergrondse kabels zijn verbonden, zodat sprake is van één zonnepark. De percelen die tot het projectgebied behoren zijn:

Heerjansdam A 4214 (gedeeltelijk), 3840, 3295, 3296

Zwijndrecht F 853, 857, 893, 860, 697, 868, 870, 872, 855, 800, 874, 983, 904, 876

2.2.2 Huidige situatie

Het projectgebied wordt gekenmerkt door het slagenlandschap, met smalle langgerekte percelen. De percelen worden momenteel gebruikt voor landbouw en akkerbouw. Het projectgebied zelf kenmerkt zich als open gebied. Langs de Langeweg bevindt zich lintbebouwing. Langs de Munnikensteeg bevinden zich bomenrijen. Vanaf de zuidzijde is het projectgebied niet bereikbaar door het aanwezige rangeerterrein. Het projectgebied is alleen via de Langeweg en de Munnikensteeg bereikbaar, en ligt hierdoor opgesloten tussen bestaande structuren. Vanaf de Munnikensteeg is het open karakter van het plangebied merkbaar (zie figuur 2.3). Figuren 2.4 en 2.5 geven enkele aanzichten van het projectgebied weer.

Figuur 2.3 - Het huidige aanzicht vanaf de Munnikensteeg (Rho adviseurs, 2023)

Figuur 2.4 - Het huidige aanzicht vanaf de Langeweg (Rho adviseurs, 2023)

Figuur 2.5 - Het huidige aanzicht op middelste projectlocatie vanaf het spoor met de Langeweg op de achtergrond (Rho adviseurs, 2023)

2.3 Projectprofiel

Het projectgebied heeft een omvang van circa 43 hectare. Met het ontwerp kunnen hier circa 72.000 panelen worden gerealiseerd, met een totaal opwekkend vermogen van circa 45 MWp. Ter beeldvorming: dit is vergelijkbaar met het stroomverbruik van 16.000 huishoudens¹.

2.3.1 Het ontwerp

Zuidopstelling

Het planvoornemen is om op de beoogde percelen een zonnepark te realiseren, waarbij de zonnepanelen naar het zuiden/zuidwesten worden gericht, evenwijdig aan de zuidelijke perceelgrens. Op de eerste 150 meter vanaf de Langeweg wordt de opstelling van de zonnepanelen maximaal 1.80 meter hoog. Verder dan 150 meter vanaf de Langeweg richting het rangeerterrein wordt de opstelling van de zonnepanelen maximaal 2.20 meter hoog. In figuur 2.6 zijn in het lichtblauw de zonnepanelen weergegeven met een maximale hoogte van 1.80 meter en in het donkerblauw de zonnepanelen met een maximale hoogte van 2.20 meter. Op deze manier blijven vanaf de Langeweg de openheid en de zichtlijnen behouden. De reden voor de zuid-opstelling is om een optimum te bereiken in energetisch rendement, ruimtelijke inpassing en de ecologische ontwikkeling. Hiermee wordt invulling gegeven aan de doelstelling met betrekking tot het opwekken van duurzame energie.

Figuur 2.6 – Technisch ontwerp (bron: ib vogt GmbH)

Aansluiting bij huidige verkavelingsstructuur

Rondom het zonnepark is een ruimte vrijgehouden voor de landschappelijke inpassing. Hierbij is uitgegaan van de huidige groenstructuren rondom het projectgebied. Door middel van de landschappelijke inpassing worden kavelstructuren versterkt en geaccentueerd. Langs een deel van de

¹ Bron: <https://www.milieucentraal.nl/energie-besparen/inzicht-in-ie-energierekening/gemiddeld-energieverbruik/#:~:text=Een%20Nederlands%20huishouden%20verbruikt%20jaarlijks,zijn%20in%202022%20enorm%20gestegen.>

perceelsgrenzen zal een natuurlijke groenstrook gerealiseerd worden, enerzijds wordt hiermee grotendeels het directe zicht op het zonnepark onderbroken en anderzijds wordt hiermee een waardevolle schuilplaats voor specifieke diersoorten gecreëerd. Zie voor een verdere uitwerking hiervan paragraaf 2.3.3 van deze motivering.

Ruimtelijke en ecologische kwaliteitsverbetering

Langs het spoor wordt een brede groenstrook aangelegd, die zal bestaan uit bloemrijk grasland zodat het open karakter vanaf het spoor behouden blijft. Alle overige randen worden met struweel aangeplant om het zonnepark af te scheiden van de rest van het gebied. Verder wordt een aantal sloten verbreed en voorzien van natuurvriendelijke oevers. In het landschapsplan in bijlage 1 is de inrichting hiervan gevisualiseerd en in dwarsdoorsneden weergegeven.

Alle oppervlakten buiten de omheining wordt ingezet voor landschappelijke inpassing en ecologische verbetering rondom het zonnepark. Daarnaast wordt ook 'binnen het hekwerk' ecologische meerwaarde toegevoegd. De randen van de percelen zullen ingezaaid worden met bloem- en kruidenrijke grasmengsels. Deze oppervlaktes zullen ecologisch beheerd worden, waarmee meerwaarde ontstaat voor flora en fauna. In studies van onder andere Naturalis² wordt vastgesteld dat op de gronden tussen en onder de zonnepanelen een veelheid aan soorten grassen en bloemen groeit, en dat hierdoor het insectenleven wordt gestimuleerd. Zie voor een verdere toelichting op deze studie paragraaf 2.3.4.

De technische componenten bestrijken circa 45% van de oppervlakte van de percelen. In de resterende 55% wordt ingezet op landschappelijke inpassing en ecologische versterking.

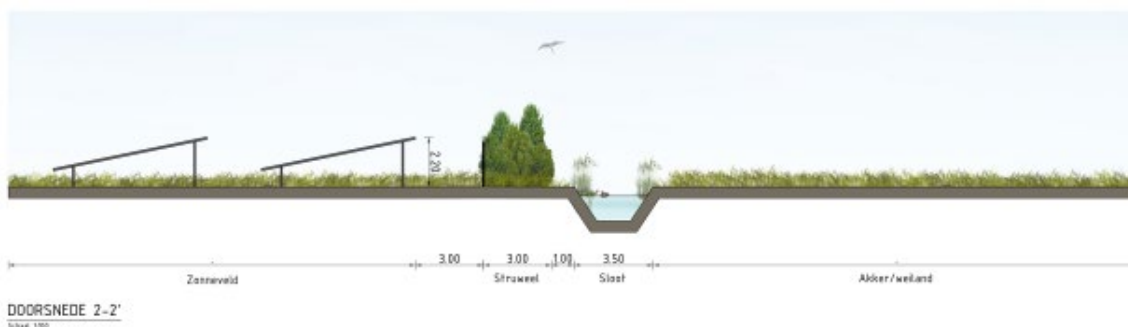
² Onderzoek van Naturalis Biodiversity Center omtrent de bevindingen op positieve ecologische effecten van zonnepanelen

2.3.2 Landschappelijke inpassing

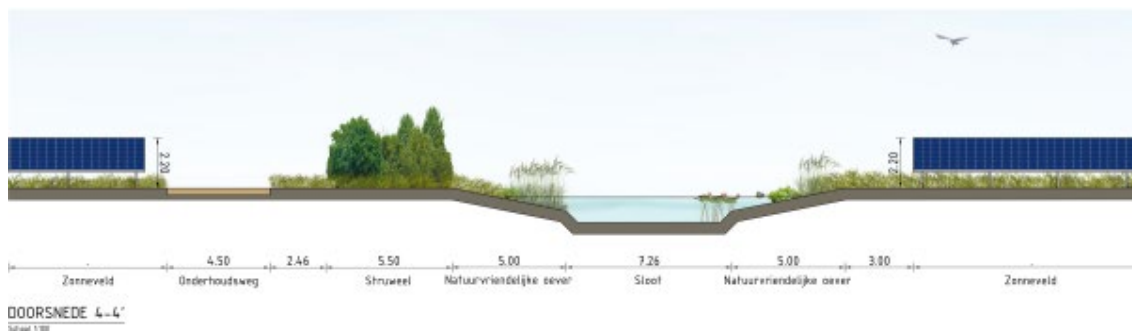
De volledige landschappelijke inpassing, het inzicht in de inzet van de gronden in het projectgebied en bijbehorende landschapsschets zijn nader toegelicht in bijlage 1. De plankaart van het landschappelijk inpassingsplan is weergegeven in figuur 2.7. In de figuren 2.8 en 2.9 zijn dwarsprofielen weergegeven. De landschappelijke elementen die hierin zijn verwerkt worden in paragraaf 2.3.3 verder toegelicht.

Figuur 2.7 – Plankaart landschappelijke inpassing

Figuur 2.8 – Dwarsprofiel 1

Figuur 2.9 – Dwarsprofiel 2

Aansluiten op aanwezige structuren

Met het landschappelijk ontwerp wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan het open karakter van het gebied. Vanaf de Langeweg is er een groene buffer van ten minste 50 meter tot aan de zonnepanelen. Deze afstand is gebaseerd op de huidige kavelstructuur langs de Langeweg. De zonnepanelen worden uit het zicht genomen door middel van struwelen en groene grondwallen. Verbrede watergangen met natuurvriendelijke oevers versterken de groene, open uitstraling. De zonnepanelen binnen 150 meter vanaf de Langeweg worden verlaagd aangebracht, om hiermee de visuele impact te beperken. Deze panelen krijgen een hoogte van 1,8 meter, in plaats van de 2,2 meter die in de rest van het zonnepark wordt gehanteerd. De openheid van het gebied wordt hiermee zoveel mogelijk behouden. In de RES 1.0 is opgenomen dat zichtlijnen vanuit de woningen in stand dienen te worden gehouden, en dat direct achter de woningen aan de Langeweg minimaal 250 meter vrij zicht over de polder dient te worden behouden. Op locaties waar geen bebouwing aan de Langeweg aanwezig is, kan een zonneveld tot aan de Langeweg reiken, mits dit met groen wordt ingepast.

Aansluiten op de omgeving

Met de bewoners is besproken wat hun wensen en zorgen zijn. Hiermee is in het ontwerp zo goed mogelijk rekening gehouden. Als gevolg van deze gesprekken zijn bijvoorbeeld de grondwallen en het aan te planten beplantingsassortiment uitgewerkt. Direct achter de woningen aan de Langeweg is minimaal 250 meter vrijgehouden tot aan de panelen. Met één van de omwonenden, bij het westelijke zonneveld, is afgesproken dat de landschappelijke inpassing van het zonnepark dichterbij de erfgrans mag worden gerealiseerd dan vermeld in de RES 1.0. Zichtlijnen vanaf de Langeweg blijven verder behouden door de combinatie van paneelhoogte, grondwalhoogte, en de gehanteerde afstand tot woningen.

Het groene karakter wordt versterkt door aan te sluiten op de natuur- en landschappelijke kwaliteiten. Dit biedt ook kansen voor extra waterberging. De Langeweg wordt een open groen lint, een groene zoom met bebouwing en erven en “tuinkamers” (50 meter). Er ontstaan kansen voor struinaroutes van en naar het Waalbos. Ook de aanleg van het F16 fietspad langs het spoor blijft fysiek mogelijk. Dit is een doorfietsroute van Dordrecht naar Rotterdam.

2.3.3 Inrichtingsmaatregelen

Natuurvriendelijke oevers

Langs de Langeweg en langs de randen van de zonnepanelen worden watergangen voorzien van natuurvriendelijke oevers, zoals weergegeven in afbeeldingen 13 en 14. Deze oevers krijgen een talud van 1:3 tot 1:5. Bij deze oevers wordt ruimte gegeven aan natuurlijke ontwikkeling, en wordt geen vegetatie aangeplant. Op deze manier wordt ruimte geboden aan een spontane ontwikkeling van biodiversiteit. De watergangen met natuurvriendelijke oevers vormen tevens ecologische

verbindingszones, in aanvulling op het Waalbos en het Develbos. Naast deze kwalitatieve voordelen bieden de natuurvriendelijke oevers een kwantitatief voordeel: er wordt capaciteit gecreëerd voor waterberging. Hoewel er ook watergangen binnen het plangebied gedeeltelijk dienen te worden gedempt, zal er meer dan 8.000 m³ aan ruimte ontstaan voor het opslaan van water.

Figuur 2.10 – Impressie dwarsdoorsnede watergang met natuurvriendelijke oevers

Figuur 2.11 – Brede watergang

Figuur 2.12 – Natuurvriendelijke oever

Te verlanden watergangen

Er lopen in totaal acht watergangen door de zonnevelden heen die als gevolg van de komst van het zonnepark worden verland. Er worden panelen met draagconstructies over de bestaande watergangen heen geplaatst. De watergangen zullen op een natuurlijke wijze van watergangen in land veranderen, door de vegetatie langs de oevers minimaal te beheren. De vegetatie krijgt hiermee vrijheid krijgen om zich te ontwikkelen. Dit proces zorgt voor een variatie aan flora en fauna, en draagt bij aan een levende sloot. De te verlanden watergangen zijn weergegeven op de plankaart (figuur 2.7).

Te plaatsen dammen

Binnen de watergangen zullen enkele dammen worden geplaatst, om zo een veilige toegang tot het zonnepark te kunnen geven. De exacte locaties van de te plaatsen dammen worden nader afgestemd met het Waterschap Hollandse Delta.

Struwelen

Om het zicht op de zonnepanelen te beperken voor omwonenden en voorbijgangers worden struwelen aangeplant. Hierdoor ontstaat een groen uitzicht en wordt de biodiversiteit gestimuleerd. Het struweel biedt een schuil- en verblijfplaats aan vogels en kleine zoogdieren. Het struweel

voorziet in lager blijvende soorten van inheemse beplanting om schaduwwerking op de zonnepanelen te beperken en de openheid in het gebied te garanderen. Voor een optimale bijdrage aan de biodiversiteit bestaat het bosplantsoen uit diverse inheemse struiken die goed gedijen op kleigronden. Daarnaast dienen de soorten geen overlast te geven door middel van ondergrondse uitlopers of woekerende groeiwijze. Hierdoor is gekozen voor de volgende soorten;

Figuur 2.13 – Struweelhaag

Figuur 2.14 – Struweel

Selectie struwelensorten Zonnepark Kijfhoek 13-11-2023		
Percentage	Naam	Latijnse naam
Algemeen		
	30% liguster	ligustrum vulgare
	10% hazelaar	corylus avellana
	10% gelderse roos	viburnum opulus
	10% viler	sambucus nigra
	10% zwarte bes	ribes nigrum
	10% vogelkers	prunus padus
Westveld (struweel op grondwal)		
	10% hazelaar	corylus avellana
	15% lijsterbes	sorbus aucuparia
	20% vuilboom	rhamnus frangula
	5% winterlinde	tilia cordata
	20% wilg	salix viminalis
	25% veldesdoorn	acer campestre
	5% vogelkers	prunus avium
Oostveld (struweel langs noord- en oostzijde)		
	20% katwilg	salix viminalis
	10% kruipwilg	salix fragilis
	10% waterwilg	salix caprea
	10% sleedoorn	prunus spinosa
	10% wilde appel	malus sylvestris
	20% veldesdoorn	acer campestre
	10% hazelaar	corylus avellana
	10% zwarte bes	ribus nigrum

Figuur 2.15 – Sortimentslijst

De breedte van de stroken struweel variëren, zoals te zien in het landschapsplan. Hiermee wordt variatie in het ruimtelijke karakter aangebracht. De struwelen worden maximaal 5,5 meter breed en 3 meter hoog. Het struweel kan optimaal dienstdoen als leefgebied en voedselbron voor de aanwezige diersoorten.

Grondwal

Bij het west- en oostveld worden grondwallen gerealiseerd van ca. 1,8 meter boven het maaiveld. Boven op de grondwal komt kruidenrijk gras te staan. Hiermee worden westelijke en oostelijke velden grotendeels uit het zicht ontnomen, en is het aanzicht vanaf de Langeweg een groene grondwal, met daarvoor een natuurvriendelijke watergang.

Natuurakker

Onderdeel van de inrichtingsmaatregelen is ook de aanleg van een kavel voor akkernatuur, grenzend aan blijvende akkerbouwpercelen. De natuurakker wordt, net als de andere velden, gepacht door de initiatiefnemer. Op deze kavel worden akkerbouwgewassen geteeld en beheerd welke van meerwaarde zijn voor vogels en andere fauna. Evenals de realisatie van watergangen met natuurvriendelijke oevers is de natuurakker een inrichtingsmaatregel die een ecologische verbindingzone vormt specifiek gericht op vogels en andere diersoorten als patrijzen.

Ecologisch gebied

Een ecologisch gebied wordt gerealiseerd aan de noordzijde van het middelste zonneveld. Voor het ecologische gebied gelden dezelfde uitgangspunten als voor de natuurakker, echter wordt het ecologische gebied doorkruist door een natuurvriendelijke watergang en een calamiteitenroute. De aan te planten soorten zullen in mindere mate akkerbouwgewassen zijn, en worden nader afgestemd met natuurorganisaties.

In het landschapsplan in bijlage 1 bij deze motivering is dieper ingegaan op de inrichtingsmaatregelen en zijn hier doorsnedes van gemaakt.

2.3.4 Meerwaarden

Ruimtelijke meerwaarde

Voor de verschillende projectgebieden wordt één ruimtelijke motivering opgesteld. De reden hiervoor is dat dit op diverse punten optimalisatie levert:

- Ruimtelijke inpassing wordt eenduidiger voor het gebied: de inpassing zal in onderlinge samenhang vormgegeven worden voor zowel het oostelijke, het middelste perceel als het meest westelijke gedeelte.
- De aangevraagde netaansluiting is voor alle deelgebieden te gebruiken, waarmee minder graafwerkzaamheden uitgevoerd hoeven te worden en beter op de bestaande elektra infrastructuur wordt aangesloten.

Samenvattend bieden de projectlocaties tezamen een unieke kans om een grote stap voorwaarts te zetten in de verduurzaming van de gemeente Zwijndrecht in een omgeving waar op een passende schaal een gecombineerde landschappelijke, recreatieve en ecologische meerwaarde wordt gecreëerd.

Ecologische meerwaarde / dubbelgebruik

In de alinea's over inrichtingsmaatregelen zijn verschillende maatregelen benoemd die ecologische waarde aan het gebied toevoegen. Op de onderstaande foto is een voorbeeldproject afgebeeld waar ecologisch dubbelgebruik plaatsvindt.

Figuur 2.16 Voorbeeldproject ecologisch dubbelgebruik met zuidopstelling (Rho adviseurs, 2021)

Biodiversiteit onder, tussen, en om de zonnepanelen

De panelen zullen een hoogte krijgen van maximaal 2,20 meter boven het maaiveld. Hoe hoger de panelen boven de grond beginnen, hoe meer licht er bij de bodem komt. Hierdoor kan er vegetatie onder de stellages groeien, wat de biodiversiteit stimuleert. Door een diversiteit aan planten worden insecten aangetrokken, die weer een belangrijke voedselbron vormen voor vogels. De diversiteit aan planten zorgt ook voor variatie in bodemstructuur, die hierdoor meer robuust wordt. De struwelen hebben naast een visuele functie een belangrijke functie als habitat voor verschillende diersoorten.

Casestudies

Uit de studie 'The effects of solar parks on plants and pollinators: the case of Shell Moerdijk', uitgevoerd door Naturalis Biodiversity Center blijkt dat zonneparken een grote biodiversiteit herbergen. Dat blijkt uit onderzoek van Naturalis Biodiversity Center op een 39 hectare groot zonnepark. Na het bestuderen van de flora en fauna concluderen de wetenschappers dat het zonnepark zowel voor planten als dieren een geschikte habitat is. Dit maakt goed ingerichte zonneparken naast een bron van duurzame energie ook een veilige haven voor biodiversiteit. In de publicatie 'Literatuurstudie en formulering richtlijnen voor een ecologische inrichting van zonneparken in de provincies Groningen en Noord-Holland', uitgevoerd door Rijksuniversiteit Groning, Grauwe Kiekendief en Wageningen Environmental Research, worden vergelijkbare conclusies getrokken.

Inpassing zonnepark Kijfhoek

Zonnepanelen bieden een mix van zon en schaduw, de paden worden nauwelijks bewandeld door mensen en het gebied is vrij van kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Dit geeft planten en insecten ruim spel. Op het zonnepark zijn veel soorten bloemen en insecten gezien wat de onderzoekers wel wat verraste. Bovendien staan van de 34 soorten gevonden bijen, er 4 op de rode lijst van Nederland als bedreigde soorten. Het terrein is relatief rijk aan biodiversiteit en het zonnepark lijkt geen beperking te zijn voor de insecten en planten, zo wijst het onderzoek uit. De schaduw van de zonnepanelen was nauwelijks een belemmering voor de plantengroei en de bestuivers, maar bood juist variatie in het landschap. Ook onder de panelen waren planten te vinden. Met steeds hetere zomers in Nederland wordt verwacht dat de schaduwwerking van panelen juist voordelen heeft voor biodiversiteit. Vanuit deze bevindingen kan gezegd worden dat er effectief en waardevol dubbel ruimtegebruik is door realisatie van het zonnepark.

Ecologie door ruimtelijke variatie

Er vindt ecologische meerwaarde plaats door het aanbrengen van ruimtelijke variatie en het gebruik van het gebied als zonnepark. In de huidige situatie bestaat het plangebied uitsluitend uit (monotone) agrarische gronden waarbij met behulp van bemesting, bestrijdingsmiddelen en machines voedingsmiddelen worden geproduceerd. In de toekomstige situatie bestaat het plangebied onder andere uit: struweel, kruidenrijk grasland en natuurvriendelijke oevers. Het struweel biedt schuil- en verblijfplaatsen aan de foeragerende vogels en kleine zoogdieren. De natuurvriendelijke oevers biedt leefgebied voor onder andere zoogdieren, insecten en amfibieën. Het kruidenrijk grasland zal voor een toename van insecten zorgen. Verder wordt het zonnepark afgeschermd door middel van een faunavriendelijk hekwerk. Het niet meer intensief aanwezig zijn van mensen, heeft als voordeel dat de natuur zich kan ontwikkelen.

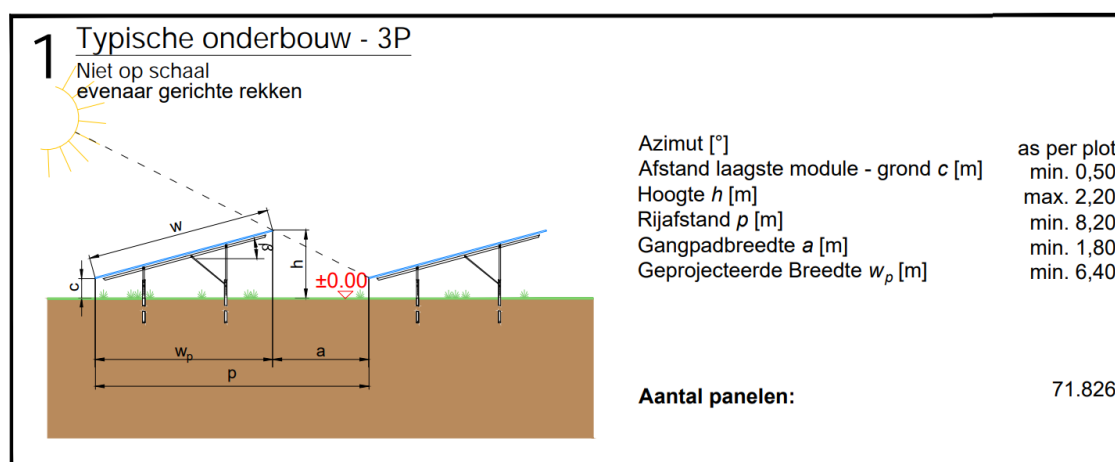
Agrarisch dubbelgebruik

Naast ecologisch dubbelgebruik geldt voor dit zonnepark dat ook een agrarisch dubbelgebruik beperkt mogelijk is. Tussen het westelijke en middelste zonneveld wordt een natuurakker en ecologisch gebied ingericht. Hierin worden in ieder geval granen en kruiden ingezaaid die een voedselbron voor vogels vormen, specifiek in de winter.

2.3.5 Installaties

Binnen het zonnepark worden diverse technische componenten gerealiseerd. Het gaat hierbij om zonnepanelen met omvormers, transformatoren, een onderstation, hekwerken, toegangspoorten, camera's, en containers met reserveonderdelen. Naast deze onderdelen zullen diverse kabels worden aangelegd om de opgewekte stroom te kunnen transporteren. Aanzichten van de individuele componenten zijn opgenomen in het technische ontwerp van het zonnepark. In de toekomst zal er mogelijk een energieopslag systeem worden gerealiseerd binnen het zonnepark. Hiervoor is vrije ruimte gereserveerd in het oosten van het plangebied. De details hiervoor zijn nog niet bekend. Er zal een separate vergunning worden aangevraagd voor het energieopslag systeem.

Op de onderstaande afbeelding staat de maatvoering weergegeven rondom de te plaatsen zonnepanelen. De zonnepanelen worden aangebracht op hoogtes van 1,8 en 2,2 meter boven het maai-veld, afhankelijk van de locatie. Dit staat weergegeven in de plankaart, te vinden in bijlage 1 van het landschapplan.

Figuur 2.17 – Maatvoering zonnepanelen (Novar, 2023)

In het projectgebied worden elf transformatoren gerealiseerd. Deze transformatoren worden verspreid over het zonnepark geplaatst, waarbij er twee op het meest westelijke perceel komen, twee

op het middelste perceel en zeven op het meest oostelijke perceel. De transformatoren hebben een maximaal oppervlakte van 26 m² en een hoogte van maximaal 3,5 m. De transformatoren zullen worden geplaatst op een betonnen plaatfundering van ca. 0,5 m hoog. Het exacte aantal transformatorstations en omvormers wordt bepaald bij de technische engineering van het zonnepark, voorafgaand aan de bouw van het zonnepark. De omvormers worden op minimaal 40 cm boven het maaiveld geplaatst.

In de noordoosthoek van het zonnepark wordt het inkoopstation geplaatst. Hiervan bevindt zich er slechts één op het zonnepark.

Toegang tot het zonnepark wordt voorkomen door toepassing van een hekwerk. Daarnaast wordt vandalisme ontmoedigd en voorkomen door hekwerken.

Aan de randen van het zonnepark worden cameramasten geplaatst om te kunnen reageren op pogingen tot vandalisme of anderszins bedoeld of onbedoeld betreden van het terrein door onbevoegden. De cameramasten zijn noodzakelijk voor het kunnen verzekeren van het zonnepark.

3.1 Samenvatting

In dit hoofdstuk is het project getoetst aan beleidskaders op verschillende schaalniveaus, namelijk op Rijks-, provinciaal- en gemeentelijk niveau. In deze paragraaf wordt een beknopte samenvatting gegeven van de toetsing aan het geldende beleid.

Rijksbeleid

De beoogde ontwikkeling van een zonnepark leidt niet tot strijdigheden met de Nationale omgevingsvisie (NOVI). Het Rijk geeft in het Bkl instructieregels waaraan omgevingsplannen moeten voldoen. In dit geval worden aan de locatie noch de ontwikkeling van zonneparken op land regels gesteld. De beoogde ontwikkeling sluit aan bij de doelstellingen die gesteld zijn in het klimaatakkoord. Wat betreft de gedragscode Zon op Land sluit het plan aan bij de leidende principes.

Provinciaal beleid

In de visie Ruimte en Mobiliteit van provincie Zuid-Holland staan vier rode draden die richting geven aan de gewenste ontwikkeling in de provincie. Het bevorderen van de transitie naar een water- en energie-efficiënte samenleving is er één daarvan. De ontwikkeling van een zonnepark sluit aan bij deze visie. In de omgevingsvisie Zuid-Holland worden verschillende ambities genoemd. De ontwikkeling draagt bij aan het nastreven van twee van de zes ambities. Een groenblauwe infrastructuur wordt aangelegd waardoor een basis wordt gelegd die voor de ontwikkeling van een landschapspark/uitbreiding van het Waalbos benut kan worden. De Zuid-Hollandse Omgevingsverordening stelt eisen voor een gebied op basis van de ligging en bijbehorende aanduiding. Hoewel de omgevingskwaliteit wordt verhoogd, het groene karakter behouden blijft en de bescherming van het gebied tegen grootschalige stedelijke ontwikkeling voor minimaal 25 jaar wordt vastgelegd past de ontwikkeling niet rechtstreeks in de verordening en is een ontheffing nodig. De initiatiefnemers zullen deze ontheffing aanvragen.

Gemeentelijk beleid

Het planvoornemen sluit aan bij de gestelde doelstellingen van de omgevingsvisie Zwijndrecht, mits het landschappelijk wordt ingepast waardoor de landschappelijke en ecologische kwaliteiten toenemen. Het projectgebied sluit aan bij het uitwerkingsgebied dat aangewezen zijn in de Regionale Energiestrategie (RES) Drechtsteden. Tevens sluit het planvoornemen aan bij het gestelde energie-doel uit de RES.

3.2 Rijksbeleid

3.2.1 Nationale omgevingsvisie (NOVI)

De Nationale Omgevingsvisie, kortweg NOVI, is de langetermijnvisie op de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. Nederland staat voor urgente maatschappelijke opgaven, die zowel lokaal als regionaal, nationaal en internationaal spelen. Grote en complexe opgaven zoals klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, bereikbaarheid en woningbouw, zullen Nederland flink veranderen.

Uitgangspunt in de nieuwe aanpak is dat ingrepen in de leefomgeving niet los van elkaar plaatsvinden, maar in samenhang. Zo kunnen in gebieden betere, meer geïntegreerde keuzes worden gemaakt.

Aan de hand van een toekomstperspectief op 2050 brengt de NOVI de langetermijnvisie van het Rijk in beeld.

Nationale belangen

Gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk zijn samen verantwoordelijk voor de fysieke leefomgeving. Sommige belangen en opgaven overstijgen het lokale, regionale en provinciale niveau en vragen om nationale aandacht. Dit noemen we 'nationale belangen'. Het Rijk heeft voor alle nationale belangen een zogenaamde systeem-verantwoordelijkheid. Voor een aantal belangen is het Rijk zelf eindverantwoordelijk. Maar voor een groot aantal nationale belangen zijn dat de medeoverheden.

De NOVI richt zich op die ontwikkelingen waarin meerdere nationale belangen bij elkaar komen, en keuzes in samenhang moeten worden gemaakt tussen die nationale belangen.

Voor dit plan relevante nationale belangen zijn:

- Bevorderen van een duurzame ontwikkeling van Nederland als geheel en van alle onderdelen van de fysieke leefomgeving.
- Waarborgen en bevorderen van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving.

Richting geven op prioriteiten

De opgaven die voortkomen uit de nationale belangen van het Rijk zijn vertaald in vier integrale prioriteiten.

1. Ruimte voor klimaatadaptie en energietransitie;
2. Duurzaam economisch groeipotentieel;
3. Sterke en gezonde steden en regio's;
4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

Toetsing

Het beleid inzake het realiseren van een zonneparken met een capaciteit kleiner dan 50MW wordt neergelegd bij de decentrale overheden. Zonnepark Kijfhoek behoort tot deze categorie. De beoogde ontwikkeling levert een belangrijke bijdrage aan het behalen van de vier prioriteiten uit de NOVI.

Sterke en gezonde steden en regio's hebben behoefte aan een goede energievoorziening en een goede kwaliteit van leefomgeving. De ontwikkeling voegt groene kwaliteit toe en zorgt daardoor voor een bijdrage aan biodiversiteit en aan mogelijkheden voor natuurbeleving en recreatie.

De ontwikkeling biedt ruimte voor energietransitie en door de landschappelijke inrichting wordt tevens ruimte geboden voor klimaatadaptatie. Het zonnepark zorgt voor opbrengsten die lokaal worden verdeeld en levert daardoor een bijdrage aan het duurzaam economisch groeipotentieel.

De doelstellingen voor de toekomstbestendige ontwikkeling van dit gebied zijn opgenomen in de gemeentelijke omgevingsvisie en provinciale verordening. Zoals beschreven in paragrafen 3.3 en 3.4 past het project bij deze doelstellingen.

Deze ruimtelijke motivering bevat geen strijdigheden met de uitgangspunten uit de NOVI.

3.2.2 Besluit kwaliteit leefomgeving

Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is één van de vier AMvB's die invulling geven aan de Omgevingswet. Het Omgevingsbesluit regelt onder meer welk bestuursorgaan bevoegd gezag is om een omgevingsvergunning te verlenen, de betrokkenheid van andere bestuursorganen, adviesorganen en adviseurs bij de besluitvorming, procedures en een aantal op zichzelf staande onderwerpen zoals de milieueffectrapportage. Het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bouwwerken leefomgeving geven aan, aan welke regels burgers en bedrijven zich moeten houden bij bepaalde activiteiten.

Het Besluit kwaliteit leefomgeving stelt de inhoudelijke normen voor gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk met het oog op het realiseren van de nationale doelstellingen en het voldoen aan internationale verplichtingen. In het Bkl staan dan ook regels over omgevingswaarden, instructieregels, beoordelingsregels en regels voor monitoring. Het Bkl geldt voor het Rijk en de centrale overheden.

In het Bkl staan instructieregels voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De instructieregels gaan over:

- waarborgen van de veiligheid
- beschermen van de waterbelangen
- beschermen van de gezondheid en van het milieu
- beschermen van landschappelijke of stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed
- behoud van ruimte voor toekomstige functies
- behoeden van de staat en werking van infrastructuur of voorzieningen voor nadelige gevolgen van activiteiten
- bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor personen.

Met behulp van de digitale voorziening 'Regels op de kaart' (Omgevingsloket) is voor het projectgebied bepaald welke gebiedsgerichte instructieregels uit het Bkl voor dit project relevant zijn. Uit raadpleging van 'Regels op de kaart' blijkt dat het projectgebied is gelegen binnen een gebied waar windturbines het radarbeeld kunnen verstoren. Het Bkl stelt binnen dergelijke gebieden regels aan maximale bouwhoogten van windturbines om verstoring van het radarbeeld te voorkomen. Dit project voorziet niet in windturbines en gelet op de bouwhoogten die mogelijk worden gemaakt vormt dit project geen belemmering voor de werking van het nabijgelegen radarstation.

Toetsing

Voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit gelden de beoordelingsregels uit het Bkl. Dat betekent dat de vergunning alleen wordt verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies (artikel 8.0a, tweede lid van het Bkl) en als daarbij voldaan wordt aan de beoordelingsregels uit artikel 8.0b tot en met 8.0e van het Bkl. Die beoordelingsregels komen overeen met de regels die gelden voor het opstellen van een omgevingsplan. Dat betekent dat ook de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Bkl gelden.

Voor zover thematische instructieregels uit het Bkl van belang zijn voor dit project, vindt een toetsing aan deze instructieregels plaats in Hoofdstuk 5 van deze motivering. Overige instructieregels uit het Bkl zijn minder relevant voor dit project, omdat deze ofwel het schaalniveau overstijgen ofwel op een voor dit project onbelangrijk thema betrekking hebben.

In het Bkl zijn voor de ontwikkeling van zonneparken op land geen specifieke regels opgenomen.

3.2.3 Klimaatakkoord

Het klimaatakkoord is het Nederlandse akkoord om te voldoen aan het Klimaatakkoord van Parijs uit 2015 waarin afgesproken is om de opwarming van de aarde te beperken tot twee graden Celsius ten opzichte van het pre-industriële tijdperk. Het kabinet heeft met het nationale Klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49% in 2030 ten opzichte van 1990.

Om dit te behalen zijn in een groot aantal verschillende sectoren afspraken gemaakt. Ten aanzien van de elektriciteitssector wordt er ten aanzien van de energieproductie ingezet op de opwekking van grootschalige energieproductie op land (installaties > 15 kW) van ten minste 35 TWh in 2030.

Toetsing

Momenteel bedraagt de totale energieproductie op land (wind en zon, inclusief installaties < 15 kW) 10 TWh. Het toekomstige zonnepark levert daarom een belangrijke bijdrage aan de doelstelling van het rijk om te komen tot de productie van ten minste 35 TWh duurzaam opgewekte energie op land in het totale Nederlandse energieverbruik in 2030. De beoogde ontwikkeling past zodoende in het energiebeleid van het Rijk zoals dat is neergelegd in het Klimaatakkoord.

3.2.4 Gedragscode Zon op Land

In de gedragscode Zon op Land (d.d. 13-11-2019) zijn principes vastgelegd voor de realisatie van zonneparken. Deze gedragscode is door verschillende organisaties getekend. Met de code erkennen de organisaties dat zon op land nodig is voor het halen van de doelen van de energietransitie. De gedragscode is wettelijk gezien geen nationaal beleidskader, maar door de nationale draagkracht is dit de meest logische plek om het te verwerken in de ruimtelijke motivering. De initiatiefnemers committeren zich aan de gedragscode.

Toetsing

Om de doelen van de energietransitie te halen zijn de volgende principes gehanteerd:

1. Samen met stakeholders: Stakeholders in de omgeving zijn door de initiatiefnemers in een vroeg stadium betrokken bij het project. Zie ook paragraaf 5.2 Participatie en maatschappelijke meerwaarde.
2. Meerwaarde omgeving: Zoals beschreven in de gedragscode levert het zonnepark per saldo een verbetering van de landschappelijke en natuurwaarde van het gebied op. Het huidige gebruik waaronder landbouw en akkerbouw wordt verruild voor een gebied met meer watergangen en natuurvriendelijke oevers met struweel, een natuurakker, een foerageergebied voor vogels en bloemrijk grasland. Hierdoor wordt er leefgebied toegevoegd voor de waardevolle flora en fauna ter plaatse. Dit vergroot de landschappelijke waarde en versterkt de biodiversiteit.

3. Oorspronkelijk grondgebruik mogelijk: Voor de ontwikkeling van het zonnepark blijft de ondergrond intact. Dat betekent dat na verwijdering van de panelen, de draagconstructie en de installaties het oorspronkelijk grondgebruik kan worden hervat. Door de zuidopstelling bereiken regenwater en lichtinval de ondergrond nog voldoende om een goede bodemstructuur te behouden. Het mogelijk blijven van het voormalig grondgebruik is niet alleen fysiek, maar ook beleidsmatig het geval. Het zonnepark wordt mogelijk gemaakt met een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan, met een begrensde geldigheidsduur van 25 jaar. Het onderliggende bestemmingsplan met daarin een agrarische bestemming blijft na verlening van de vergunning gelden.

In onderstaande tabel zijn de leidende principes uit de gedragscode Zon op Land nader uitgewerkt.

Concrete uitwerking van de leidende principes	
Zorgvuldige locatiekeuze	De locatiekeuze is tot stand gekomen naar aanleiding van de aanwijzing van het gebied als uitwerkingsgebied in de RES 1.0 Drechtsteden. Hierna zijn initiatiefnemers grondeigenaren gaan benaderen, waaruit het projectgebied is ontstaan. Voor dit projectgebied is een principeverzoek ingediend. Door middel van gesprekken met bewoners en belanghebbenden is vervolgens een inrichtingsplan gemaakt. In onderhavige ruimtelijke motivering wordt getoetst of de ontwikkeling planologisch mogelijk is.
Procesparticipatie	Het bijzondere aan dit project is dat omwonenden vroegtijdig zijn betrokken bij de ontwikkeling van het zonnepark. Hiervoor zijn ruim 200 (keukentafel) gesprekken geweest met alle omwonenden, grondeigenaren en andere stakeholders. Op basis van deze gesprekken is door de landschapsarchitect het uiteindelijke inrichtingsplan gemaakt. Er is onder andere ruimte gehouden langs het spoor voor een eventueel fietspad in de toekomst. Verder wordt er een perceel volledig ingezaaid met bloemrijk grasland ten behoeve van onder andere akkervogels maar ook voor andere flora en fauna. Tot slot wordt er aan de noordzijde van het plangebied een grondwal gerealiseerd om het zicht op de zonnepanelen te ontnemen.
Correct benaderen grondeigenaren door exploitanten	Alle grondeigenaren in het uitwerkingsgebied zijn meerdere malen benaderd door de initiatiefnemers met de vraag of ze hun percelen wilden inbrengen in het project. Uiteindelijk is een deadline gecommuniceerd. Hier zijn verschillende grondeigenaren uit naar voren gekomen. De initiatiefnemers sluiten een opstalovereenkomst met de grondeigenaren voor de periode van 25 jaar.
Ontwerp en beheer	In het ontwerp worden lokale landschapselementen toegepast, voor een juiste inpassing en het versterken van de landschappelijke kwaliteit. Zowel ontwerp als beheer zijn gericht op het mede creëren van natuurwaarden. Zoals aangegeven in de gedragscode is dit maatwerk en is het ontwerp met een expert en met lokale natuurverenigingen ingevuld. Zie ook paragraaf 5.2 Participatie en maatschappelijke meerwaarde.

Voormalig grondgebruik mogelijk	Ondanks de realisatie van het zonnepark blijft een goede bodemstructuur behouden. Er wordt een zuidopstelling gerealiseerd, zodat lichtinval en regenwater verspreid op het perceel terecht komt. Hierdoor blijft zich voldoende organische stof in de bodem ontwikkelen en wordt een goede bodemstructuur behouden. Door het uitblijven van het gebruik van bestrijdingsmiddelen, specifiek beheer en een natuurlijke begroeiing zal de bodemkwaliteit verbeteren. Na de exploitatie van het zonnepark worden de zonnepanelen en bijbehorende installaties verwijderd door de initiatiefnemer.
Meten, monitoren en bijsturen	De initiatiefnemer bewaakt of de beoogde natuurwaarden ook gehaald worden. Waar nodig wordt bijgestuurd door aanpassing van het beheer of door aanvullende maatregelen. In de anterieure overeenkomst is daarover het volgende opgenomen: Initiatiefnemer is verplicht het bouwplan en de ondergrond waarop het bouwplan is gerealiseerd (het zonexploitatiegebied) voor rekening en risico te onderhouden. De initiatiefnemer stelt daartoe een onderhouds- en beheerplan op en overlegt deze voor de start van de realisatiewerkzaamheden aan de gemeente.

3.2.5 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat het voornemen van de ontwikkeling van een zonnepark een toegevoegde waarde is binnen de nationale ambities om te komen tot een meer duurzame vorm van energievoorziening enerzijds en anderzijds natuurwaarden versterkt. Er is derhalve geen sprake van strijdigheid met het Europees of Rijksbeleid.

3.3 Provinciaal beleid

Het Omgevingsbeleid en daarmee het Provinciaal beleid, bestaat uit de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening. Samen vormen deze beleidsdocumenten het kader waarbinnen het project vorm gaat krijgen. De veranderingen van de fysieke leefomgeving als gevolg van het project zullen daarbij getoetst moeten worden aan het provinciaal beleid.

De visie van de provincie is om de Zuid-Hollandse leefomgeving te verbeteren, dat is waar de provincie aan werkt. Zeven vernieuwingsambities laten zien waar Zuid-Holland naartoe wil. Met de zeven ambities maakt de provincie ruimte voor belangrijke ontwikkelingen rond participatie, bereikbaarheid, energie, economie, natuur, woningbouw en gezondheid en veiligheid. In de navolgende sub paragrafen worden de relevante onderdelen van deze visie en dit beleid benoemd en wordt beschreven en onderbouwd hoe de ontwikkeling van het zonnepark Kijfhoek past binnen de doelstelling van het beleid en daarmee bijdraagt aan de ambities van de provincie.

3.3.1 Omgevingsvisie Zuid-Holland

De Omgevingsvisie Zuid-Holland is door Provinciale Staten vastgesteld op 20 februari 2019 en op 1 april 2023 in werking getreden. Met het omgevingsbeleid streeft de provincie naar een optimale wisselwerking tussen gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en een goede leefomgevingskwaliteit. Hieraan geeft zij richting door het maken van samenhangende beleidskeuzes, die volgen uit

provinciale opgaven. Het geheel aan beleidskeuzes vormt het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving. Centraal doel van het integrale omgevingsbeleid is het verbeteren van de omgevingskwaliteit.

Ambities

De provincie ziet zes richtinggevende ambities in de fysieke leefomgeving:

- Naar een klimaatbestendige delta
- Naar een nieuwe economie: the next level
- Naar een levendige meerkernige metropool
- Energievernieuwing
- Best bereikbare provincie/moderne mobiliteit
- Gezonde en aantrekkelijke leefomgeving

De ambities zijn de kaders waarbinnen de provincie ruimte geeft. Die ruimte kan per opgave verschillen. De ambities die voor dit project van belang zijn, zijn een klimaatbestendige delta en energievernieuwing.

De provincie wil met haar Omgevingsvisie een uitnodigend perspectief bieden, zonder een beoogde eindsituatie te schetsen. Daarom omvat de Omgevingsvisie geen eindbeeld voor 2030 of 2050, maar wel ambities die voortkomen uit actuele maatschappelijke opgaven.

Zonne-energie

De provincie zet haar ruimtelijk instrumentarium actief in voor de innovatieve opgave van zonne-energie. Ze wil het gebruik van zonne-energie actief faciliteren en ondersteunen, in elk geval in de bebouwde ruimte en onder voorwaarden in de onbebouwde ruimte.

In het buitengebied gaat de voorkeur van de provincie uit naar meervoudig ruimtegebruik door benutting van bebouwing, agrarische bouwblokken, infrastructuur, voormalige stortlocaties en (nader te bepalen) restruimtes.

Omdat zonneparken een relatief nieuw fenomeen zijn, wil de provincie onder voorwaarden wel ruimte bieden voor 'bottom up'-initiatieven. De ervaringen hiermee kunnen aanleiding zijn om te bezien of zonneparken in de onbebouwde ruimte in bepaalde gevallen alsnog mogelijk gemaakt kunnen worden, indachtig de richtlijnen voor ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast onderscheidt de provincie de mogelijkheid voor tijdelijke zonneparken in het buitengebied. Hierbij valt te denken aan gebieden waarvoor op termijn een andere bestemming is voorzien, maar waar die bestemming om diverse redenen vooralsnog niet wordt gerealiseerd.

Bouwwerken voor energie-opwekking

Nieuwe vormen van energie zullen steeds meer het landschap beïnvloeden. Diverse nieuwe energiedragers zijn bouwwerken die, afhankelijk van locatie, vorm en grootte, matige tot grote invloed op het landschap kunnen hebben. Zonneparken zijn bouwwerken die niet altijd passen bij de kenmerken van het gebied. Anderzijds kunnen bouwwerken voor energieopwekking bijdragen aan nieuwe landschappelijke kwaliteit. Bij bouwwerken voor energieopwekking is altijd een zorgvuldige locatiekeuze en/of inpassing van belang.

Vanuit de ambitie om Zuid-Holland een duurzame, concurrerende en leefbare Europese topregio te laten zijn, bevordert de provincie de transitie naar een water- en energie-efficiënte samenleving.

Toetsing

De beoogde ontwikkeling valt buiten het bestaand stads- en dorpsgebied, hierdoor zijn een aantal onderdelen van de Omgevingsvisie relevant. Zo zet de provincie in op:

- het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit-ruimtelijke ontwikkelingen moet inspelen op de aanwezige kwaliteiten in de omgeving en specifieke kwaliteiten toevoegen die te maken hebben met de samenleving van vandaag;
- een betere, gebiedsgerichte verweving van de verschillende ‘klassieke’ functies in de groene ruimte (landbouw, natuur, recreatie, water, cultuurhistorie) en een betere relatie tussen stad en land;
- het streven naar een substantiële verhoging van het aandeel duurzame energie in 2020 in Zuid-Holland.

Met de voorgenomen ontwikkeling wordt invulling gegeven aan de beschreven onderdelen van de Omgevingsvisie. Zo worden natuurontwikkeling en duurzame energieopwekking mogelijk gemaakt. Deze ontwikkelingen worden op een integrale wijze ingepast in de bestaande omgeving en leveren daarmee een actieve bijdrage aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit in het gebied. Een uitgebreide beschrijving hiervan is opgenomen paragraaf 2.3. De realisatie van een zonnepark geeft invulling aan de noodzakelijke energietransitie. De ontwikkeling ligt in een gebied dat is aangeduid als uitwerkingsgebied voor zonneparken in de RES 1.0 Drechtsteden. Hierdoor is sprake van een geschikte locatie. Het plan is in lijn met de beleidskeuzes uit de Omgevingsvisie, omdat het plan positioneel bijdraagt aan zorgvuldig ruimtegebruik, duurzaamheid, zonne-energie en energie-opwekking.

3.3.2 Zuid-Hollandse Omgevingsverordening

In de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (hierna: Omgevingsverordening) zijn regels opgenomen waaraan de ontwikkeling Zonnepark Kijfhoek getoetst dient te worden. In deze paragraaf worden alle relevante artikelen uit de Omgevingsverordening aangehaald, en per artikel wordt getoetst of deze ontwikkeling aan de voorschriften voldoet. De relevante artikelen worden in de volgende volgorde behandeld:

- Artikel 7.76a (regels voor *zonnevelden*)
- Artikel 7.43a (algemene regels voor *nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen*)
- Artikel 7.43c t/m 7.43f (regels voor *transformeren*)
- Artikel 7.43b, 7.43k (regels voor de *Groene Buffer*)

Zonnepanelen (art 7.76a)

In art. 7.76a Omgevingsverordening zijn specifieke instructieregels opgenomen voor zonneparken buiten bestaand stads- en dorpsgezicht.

Art. 7.76a (zonnevelden)

1. *Dit artikel is van toepassing op een nieuw zonneveld buiten bestaand stads- en dorpsgebied.*

Het projectgebied is gelegen buiten bestaand stads- en dorpsgebied, waardoor art. 7.76a Omgevingsverordening van toepassing is op de ontwikkeling Zonnepark Kijfhoek.

2. *Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op een nieuw zonneveld, laat het omgevingsplan dit alleen toe op de volgende locaties:*
 - a. *agrarische bouwpercelen;*
 - b. *locaties met een functie verkeersinfrastructuur of een locatie ten dienste daarvan;*
 - c. *slibdepots, waterbassins, spaarbekkens, bergingsgebieden en voormalige stortplaatsen;*
 - d. *glastuinbouwgebied mits er sprake is van meervoudig ruimtegebruik en aangetoond is dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de omvang en de bruikbaarheid van het glastuinbouwgebied;*

- d. een locatie waar een stedelijke functie is toegedeeld, maar waar die functie nog niet is gerealiseerd;*
- e. een windpark.*

Het project kan niet worden ondergebracht onder de in art. 7.66, lid 2 Omgevingsverordening benoemde locaties.

- 3. *In afwijking van het tweede lid kan een omgevingsplan in zoekgebieden voor zon uit Regionale Energie Strategieën die door Provinciale Staten zijn vastgesteld zonnevelden toelaten mits het zoekgebied verder is uitgewerkt en regionaal is afgestemd.*

Het plangebied van zonnepark Kijfhoek valt volledig in het Uitwerkingsgebied Kijfhoek. Dit uitwerkingsgebied is opgenomen in de Regionale Energiestrategie Drechtsteden 1.0. De concept RES is op 7 juni 2020 vastgesteld door het college van de gemeente Zwijndrecht, en op 29 september 2020 heeft

de gemeenteraad kennisgenomen van de concept RES en ingestemd met verzending van de concept RES naar het Nationaal Programma RES. Het oorspronkelijke zoekgebied van de concept RES is tijdens de voorbereiding van de RES 1.0 uitgewerkt tot een concreet gekaderd uitwerkingsgebied met inpassingsregels. Daarmee liep de regio Drechtsteden voor op de overige RES' en in de provincie Zuid-Holland. De regionale afstemming heeft plaatsgevonden tijdens het voorbereiden en opstellen van de RES Drechtsteden 1.0. De provincie Zuid-Holland, 7 gemeenten en 2 waterschappen hebben hieraan meegewerkt. De RES Drechtsteden 1.0 is op 29 juni 2021 unaniem door de gemeenteraad van Zwijndrecht aangenomen en op 14 juli 2021 vastgesteld door de Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland.

Als onderdeel van de uitwerking voor het uitwerkingsgebied Kijfhoek en omgeving is een integrale ruimtelijke uitwerking gemaakt in opdracht van de gemeente Zwijndrecht en de provincie Zuid-Holland. Het ontwerp onderzoek van H+N+S³ beschrijft en verbeeldt in meerdere scenario's hoe zon en andere opgaven in de bufferzone op een ruimtelijk samenhangende manier zouden kunnen worden ingepast. Het voorliggende ontwerp van het zonnepark Kijfhoek maakt gebruik van de inzichten uit deze studie, zoals de noodzaak van een landschappelijk raamwerk om zonnevelden goed in te kunnen passen.

Verder is het ontwerp van zonnepark Kijfhoek ingebracht en afgestemd in het overleg van de RES-stuurgroep van 3 november 2023⁴. Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat het project voldoet aan de criteria zoals vermeldt in art. 7.66a, lid 3, Omgevingsverordening, en het voor de gemeente Zwijndrecht is toegestaan om het zonnepark Kijfhoek planologisch mogelijk te maken.

- 4. *Het omgevingsplan dat voorziet in het toelaten van een nieuw zonneveld, als bedoeld in het tweede en derde lid, bevat, in aanvulling op paragraaf 7.3.7, een motivering over:*

- a. de bijdrage die wordt geleverd aan het behouden en versterken van de biodiversiteit en een zorgvuldige landschappelijke inpassing;*

Ecologische meerwaarde en de landschappelijke meerwaarde ontstaat door de aanleg van het zonnepark op een deel van het uitwerkingsgebied. Door de landschappelijke inpassing, de detaillering op een wijze waarbij optimaal kansen ontstaan voor plant en dier, door het vrijmaken van percelen voor (akker)natuur en door het beheer.

³ Ruimtelijk Kader Zon Kijfhoek.

⁴ Voor aanvullende informatie, zie bijlage 1 'Inpassing en Meerwaardes' hoofdstuk 1.1.

Biodiversiteit: In de huidige situatie bestaat het plangebied uitsluitend uit (monotone) agrarische gronden waarbij met behulp van bemesting, bestrijdingsmiddelen en machines voedsel wordt geproduceerd. In de toekomstige situatie bestaat het plangebied onder andere uit struweelstroken, kruidenrijk grasland, een aardenwal en greppel en meer wateroppervlakte met natuurvriendelijke oevers op en rond de kavels met zonnepanelen. Daarnaast blijft op een aantal kavels in het RES uitwerkingsgebied het bestaande agrarisch gebruik in stand.

Langs het spoor en de Langeweg wordt een brede groene zone vrijgehouden. Langs de Langeweg verschijnen over een strook van ca 50 meter bloemrijk grasland, waterpartijen en een aardenwal met greppel. Ook is er ruimte voor eventuele versterking van de boomstructuur en de aanleg van een wandelpad, waarmee de Langeweg aantrekkelijker kan worden en de waarde als ontwikkelingslint kan worden onderstreept. De strook langs het spoor zal als kruidenrijk hooiland worden beheerd. Hiermee blijft een fraai doorzicht vanaf de Munnikensteeg langs het spoor over de brede watergang behouden.

De zonnepanelen worden in een zuid-opstelling geplaatst. De panelen binnen 150 meter vanaf de Langeweg worden verlaagd aangebracht, om hiermee de visuele impact te beperken. Deze panelen krijgen een hoogte van maximaal 1,80 meter, en starten de panelen op minimaal 50 centimeter boven het maaiveld. In de rest van het zonnepark wordt een maximale hoogte van 2,20 meter gehanteerd, en starten de panelen minimaal 70 centimeter boven het maaiveld. Hoe hoger de panelen boven de grond beginnen, hoe meer licht er bij de bodem komt. Dat is beter voor het bodemherstel, en voor plant en dier. Onder de panelen wordt meer biodiversiteit nagestreefd middels specifiek (gevarieerd) beheer, zoals middels begrazing, maaimoment en -frequentie. Het feit dat het zonnepark uit drie velden bestaat maakt de variatie goed te implementeren. De randen van de percelen worden ingezaaid met bloem- en kruidenrijke grasmengsels. Door een diversiteit aan planten worden insecten aangetrokken, die weer een belangrijke voedselbron vormen voor vogels. De diversiteit aan planten zorgt ook voor een verbetering van de bodemstructuur. De struwelen hebben naast een visuele functie een belangrijke functie als habitat voor verschillende diersoorten. Zo biedt het schuil- en verblijfplaatsen aan de foeragerende vogels en kleine zoogdieren. De natuurvriendelijke oevers bieden leefgebied voor onder andere zoogdieren, insecten en amfibieën. Het plangebied wordt ecologisch beheerd. Bij de planontwikkeling zijn kennis en ervaring o.a. vanuit beheer Waalbos benut.⁵

Landschappelijke inpassing: Met het ontwerp wordt recht gedaan aan het open karakter van en de karakteristieken van de zeeleipolder. Het park wordt verdeeld over drie velden, waardoor wordt aangehaakt aan de variatie van kavelgebruik (akkerbouw, kas, boomgaard). Vanaf de Langeweg is een groene buffer van ten minste 50 meter tot aan de zonnepanelen. Deze maatvoering is gebaseerd op afmetingen van de huiskavels langs de Langeweg. De Langeweg en de brede groene zoom verbindt de verschillende kavels en biedt een aantrekkelijker beeld voor de wandelaar, fietser en automobilist. De zonnenvelden blijven uit het zicht door middel van struweel en groene grondwallen begroeid met kruidenrijk grasland.

De kavelstructuur blijft volledig in stand, er worden geen sloten gedempt. Verbrede watergangen met natuurvriendelijke oevers en langs liggende struweelstroken versterken de beleving van de verkavelingsstructuur en dragen bij aan de groene, open uitstraling. De zonnepanelen binnen 150 meter vanaf de Langeweg worden verlaagd aangebracht, om hiermee de visuele impact te beperken. Deze panelen krijgen een hoogte van 1,80 meter, waar in de rest van het zonnepark een maximale hoogte

⁵ Voor aanvullende informatie, zie bijlage 1 'Inpassing en Meerwaardes' hoofdstuk 2.2 en bijlage 2 'Landschappelijk inpassingsplan' hoofdstuk 2.2 t/m 2.5.

van 2,20 meter wordt gehanteerd. De hoogste panelen komen overeen met de hoogte van de maisvelden in de zomer. De openheid van het gebied wordt hiermee zoveel mogelijk behouden.⁶

Het plan voorziet in een versterking van de lokale biodiversiteit en een zorgvuldige landschappelijke inpassing en voldoet hiermee aan artikel 7.66a, lid 4, sub a, Omgevingsverordening.

b. het combineren met andere relevante opgaven

Het zonnepark Kijfhoek wordt gecombineerd met andere relevante opgaven in het gebied, namelijk inzet voor biodiversiteit, bodemverbetering en kansen voor recreatie. Door de aanleg van een natuurakker, ecologische gebied, struwelen en natuurvriendelijk oevers worden nieuwe ecologische verbidingsstructuren gecreëerd, een groenblauwe dooradering. De verbinding tussen het Waalbos en Develbos wordt hier onder andere mee versterkt. Met de aanleg van de groenblauwe structuren wordt daarnaast een basis gelegd voor de (mogelijke) toekomstige ontwikkeling van een landschapspark waarmee een robuuste groene buffer gerealiseerd kan worden. Het zonnepark Kijfhoek biedt daarnaast ruimte aan een wandel/ruiterpad die in de toekomst het gebied recreatief kan verbinden met andere routes in de omgeving.⁷

Het plan combineert de ontwikkeling van een zonnepark met andere relevante opgaven in de omgeving en voldoet daarmee aan artikel 7.66a, lid 4, sub b, Omgevingsverordening.

5. *Een omgevingsplan dat voorziet in het toelaten van een nieuw zonnenveld, als bedoeld in het tweede en derde lid, verzekert:*

a. de realisatie en de instandhouding van inrichtingsmaatregelen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, landschappelijke inpassing en het behouden en versterken van de biodiversiteit;

b. dat het zonnenveld en de bijbehorende andere bouwwerken na afloop van de opwekking van energie worden gesloopt.

De realisatie en de instandhouding van inrichtingsmaatregelen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, landschappelijke inpassing en het behouden en versterken van de biodiversiteit zijn op meerdere wijze geborgd. In het Landschappelijke Inpassingsplan wordt de instandhouding (beheer- en onderhoudsplan) omschreven. De realisatie van de elementen is onderdeel van de omgevingsvergunning en is geborgd via de plankaarten, dwarsdoorsnedes, het Landschappelijk inpassingsplan en andere voorschriften. In de anterieure overeenkomst is vastgelegd dat de initiatiefnemers de elementen daadwerkelijk realiseren en wordt de instandhouding, via het beheer- en onderhoudsplan geborgd. Zodoende is gedurende de exploitatieperiode van het zonnepark geborgd dat de inrichtingsmaatregelen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, landschappelijke inpassing en het behouden en versterken van de biodiversiteit uitgevoerd worden.

In de toelichting op artikel 7.76a lid 5 onder b in de omgevingsverordening wordt aangegeven dat inrichtingsmaatregelen ter versterking van de biodiversiteit en de landschappelijke kwaliteit na verwijdering van het zonnepark behouden zouden moeten blijven. Bij zonnepark Kijfhoek is dit vanwege meerdere redenen niet mogelijk, te weten: (1) Zonnepark Kijfhoek is een plan bestaande uit het zonnepark plus bijbehorende installaties en de biodiversiteitsinpassingen deze onderdelen zijn juridisch en financieel aan elkaar verbonden. De omgevingsvergunning voor het zonnepark Kijfhoek geldt voor

⁶ Voor aanvullende informatie, zie bijlage 1 'Inpassing en Meerwaardes' hoofdstuk 2.2 en bijlage 2 'Landschappelijk inpassingsplan' hoofdstuk 1.2 en 2.1.

⁷ Voor aanvullende informatie, zie bijlage 1 'Inpassing en Meerwaardes' hoofdstuk 2.2 en de bijbehorende visualisaties.

een exploitatieduur van 25 jaar. Na 25 jaar vervalt het recht om het gebied conform de plankaarten e.a. stukken in stand te houden. De huidige planologische bestemming "Agrarisch" wordt weer van kracht. De initiatiefnemers hebben een juridische verplichting (verankerd in de omgevingsvergunning en de anterieure overeenkomst) om het gebied terug te brengen in de oorspronkelijke situatie. Indien de initiatiefnemers dit niet doen, doet de gemeente Zwijndrecht dit op kosten van de initiatiefnemers. (2) De percelen zijn in eigendom van meerdere agrarische ondernemers (eigenaren). De initiatiefnemers hebben enkel het gebruiksrecht van het plangebied gedurende de realisatie-, exploitatie- en slooperperiode van zonnepark Kijfhoek. Met eigenaren is contractueel vastgelegd dat na afloop van het gebruik zij de percelen in oorspronkelijke staat opgeleverd krijgen. Na afloop van deze periode zetten de eigenaren de percelen in voor hun agrarische activiteiten. De initiatiefnemers hebben geen invloed/recht op de percelen na afloop van de exploitatieperiode (3) Het inrichtingsplan van het zonnepark houdt geen rekening met de perceelsgrenzen van de verschillende eigenaren. Er verlanden bestaande sloten en worden nieuwe sloten gegraven. Wanneer de eigenaren hun percelen in de staat van het inpassingsplan terugkrijgen, krijgen ze onwerkbaar percelen. (4) vanuit de exploitatie van het zonnepark wordt het beheer- en onderhoud in het van de landschappelijke maatregelen en de biodiversiteit gefinancierd. Nadat de vergunning van het zonnepark verlopen is en het zonnepark ontmanteld is zijn er geen middelen meer om het beheer- en onderhoud uit te voeren. Het gevolg ervan dat een onwenselijke situatie ontstaat, immers er is geen onderhoud, geen verantwoordelijke partij meer waardoor de inrichtingsmaatregelen ter versterking van de biodiversiteit gaan leiden tot overlast en overwoekering op bijbehorende percelen.

De omgevingsvergunning voor het zonnepark Kijfhoek zal gelden voor een exploitatieduur van 25 jaar. Zonnepark Kijfhoek B.V. komt zijn verantwoordelijkheid en verplichting na om het zonnepark te ontmantelen en op te ruimen na het verstrijken van de exploitatieperiode. Deze verplichting wordt geborgd in de omgevingsvergunning en in de anterieure overeenkomst met de gemeente Zwijndrecht. Bovendien is ook in de contracten met de grondeigenaren opgenomen dat het zonnepark na de exploitatieperiode ontmanteld en opgeruimd moet worden. Mocht vergunninghouder zicht niet aan deze afbraak- en verwijderverplichting houden dan kan de gemeente zodanig handhavend optreden.

Concluderend zijn de realisatie van de inrichtingsmaatregelen en het opruimen van het zonneveld inclusief de bijbehorende bouwwerken juridisch verankerd. Het plan voldoet aan artikel 7.76a lid 5 sub a en b. Dit is geborgd gedurende de instandhouding van het zonnepark. Na de termijn van 25 jaar wordt het zonnepark verwijderd en de grond valt weer terug aan de eigenaren. Planologisch zal het dan weer de functie agrarisch krijgen. Het is om die redenen dat zonnepark Kijfhoek B.V. helaas geen mogelijkheden ziet om aan de in de toelichting van artikel 76a lid 5 sub b opgenomen suggestie om inrichtingsmaatregelen ter versterking van de biodiversiteit en de landschappelijke kwaliteit na verwijdering van het zonnepark te behouden, kan voldoen. Initiatiefnemers hebben vanaf dat moment geen zeggenschap meer over de grond.

Ruimtelijke ontwikkelingen (art. 7.43a)

Naast instructieregels voor zonneparken, bevat de Omgevingsverordening ook algemene instructieregels voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. In de Omgevingsverordening wordt onderscheid gemaakt tussen drie typen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, te weten: inpassen, aanpassen en transformeren. Deze categorieën worden in art. 7.43 van de Omgevingsverordening gedefinieerd.

Artikel 7.43 (definitie soort ruimtelijke ontwikkeling)

Voor de toepassing van deze paragraaf wordt verstaan onder:

- a. inpassen: de ruimtelijke ontwikkeling past binnen de bestaande gebiedsidentiteit, voorziet geen wijziging op structuurniveau, past bij de aard en schaal van het gebied;*
- b. aanpassen: de ruimtelijke ontwikkeling past binnen de bestaande gebiedsidentiteit, maar veroorzaakt wijziging op structuurniveau;*

c. transformeren: de ruimtelijke ontwikkeling past niet binnen de bestaande gebiedsidentiteit.

Op basis van vooroverleg met de Provincie Zuid-Holland is geconcludeerd dat de ontwikkeling van zonnepark Kijfhoek onder de categorie ‘transformeren’ valt. De realisatie van het Zonnepark Kijfhoek verandert namelijk de huidige gebiedsidentiteit.

De bestaande gebiedsidentiteit van het plangebied wordt gekenmerkt door een herkenbaar open zeeleipolderlandschap, met langgerekte agrarische percelen met wisselende breedte en een noord-zuid georiënteerde verkavelingsstructuur. Het gebied heeft een bufferfunctie tussen Zwijndrecht/De Drechtsteden en Rotterdam, welke de verstedelijkingsdruk heeft weerstaan.

De ontwikkeling van Zonnepark Kijfhoek betreft een grootschalige ontwikkeling waarbij zonnepanelen en bijbehorende technische voorzieningen worden ingepast in het landschap. Deze ontwikkeling dient een algemeen belang, omdat het zonnepark een aanzienlijke bijdrage levert aan de energietransitie in de provincie Zuid-Holland en de Drechtsteden. Tevens wordt ingezet op meer landschappelijke kwaliteit, natuur, waterberging en kansen voor recreatie. Het initiatief is een kwaliteitsimpuls voor het gebied.

Met de ontwikkeling van zonnepark Kijfhoek verandert het gebied, maar er is rekening gehouden met de kernwaarden van het gebied. De richtpunten en ambities die horen bij de gebiedsidentiteit worden op plekken versterkt.

Echter past de ontwikkeling niet binnen de bestaande gebiedsidentiteit en wordt dus ook niet volledig voldaan aan alle richtpunten ruimtelijke kwaliteit die voor dit gebied gelden, zoals opgenomen in de richtpunten van ‘Beleidskeuze landschap’ bij de Omgevingsvisie (hierna: ‘richtpunten’). Daarmee kwalificeert de ontwikkeling als ‘transformeren’.

Door de verdeling in drie velden en het integrale ontwerp, waarin inpassings- en aanvullende ruimtelijke maatregelen zijn opgenomen, ontstaat er met de realisatie van zonnepark Kijfhoek een nieuwe, verbeterde, ruimtelijke kwaliteit die nog niet is ondervangen in de richtpunten (zie toetsing van art. 7.43a, lid 1, Omgevingsverordening, voor een onderbouwing van de verbeterde ruimtelijke kwaliteit). Wél is er in het ontwerp rekening gehouden met de bestaande richtpunten die voor dit gebied gelden (zie toetsing art. 7.43a, lid 2, Omgevingsverordening).

Het feit dat de ontwikkeling kwalificeert als ‘transformeren’, heeft invloed op het toepasselijke toetsingskader uit Omgevingsverordening. In art. 7.43a, Omgevingsverordening zijn algemene regels voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen opgenomen, waarbij het soort ontwikkeling (inpassen, aanpassen, transformeren) een rol speelt.

Artikel 7.43a (borgen ruimtelijke kwaliteit)

1. *Een omgevingsplan laat een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling alleen toe als de ruimtelijke kwaliteit per saldo ten minste gelijk blijft.*

De huidige ruimtelijke kwaliteiten van het plangebied zijn beperkt op het gebied van ecologie, landschap en recreatie. Het intensieve agrarische gebruik heeft een negatieve impact op de biodiversiteit en het bodemleven. Voor de broedvogels worden geen specifieke maatregelen getroffen door de agrariërs en er wordt actief opgetreden tegen grondgebonden zoogdieren. Het plangebied is niet toegankelijk voor de omgeving, omdat er geen (wandel)routes door het plangebied voeren. De openheid vanaf het gebied, gezien vanuit de zichtlijnen van de Langeweg, geldt als een ruimtelijke kwaliteit. De open zichtlijnen worden in de bestaande situatie wel reeds verstoord door opgaande beplanting en hagen langs de Langeweg en versnipperde bebouwing bestaande uit agrarische bedrijfswooningen, schuren en kassen. De langgerekte verkavelingsstructuur geldt daarnaast ook als ruimtelijke kwaliteit, maar deze structuur is in de bestaande situatie nog weinig geaccentueerd.

Met de realisatie van zonnepark Kijfhoek wordt de ruimtelijke kwaliteit verbeterd. Door het wegvalen van intensief agrarisch gebruik, dat gepaard gaat met bemesting, pesticiden en grondbewerking, en het toevoegen van diverse natuurzones- en landschapselementen elementen, wordt ruimte geboden aan een breed scala aan flora en fauna om zich in het gebied te vestigen. De kavelstructuur wordt geaccentueerd met verbrede watergangen en inheemse struikenrijen, waardoor de visuele overgang naar de omgeving aantrekkelijker wordt. Het ontwerp sorteert daarnaast voor op een toekomstig wandelnetwerk, door aan de zuidzijde van de velden een brede strook vrij te laten. Langs het oost- en westveld kunnen de oevers langs de watergangen eveneens benut worden voor een wandelnetwerk, binnen een invulling die later uitgewerkt kan worden. Met het integrale ontwerp van dit tijdelijke zonnepark (25 jaar) wordt een robuuste basis gelegd om het gebied te transformeren naar een toekomstig landschapspark met ruimte voor natuur en recreatie.

Naast ruimtelijke kwaliteit toe te voegen, doet het integrale ontwerp ook recht aan de belangrijkste bestaande ruimtelijke kwaliteit: de openheid van het landschap blijft behouden. Door het vrijhouden van een zone van minimaal 50 meter langs de zuidzijde van de Langeweg (de dieptemaat van de meeste erven) blijven de hoofdstructuur (de Langeweg), de kavels en de watergangen goed zichtbaar. Evenals het zicht op het weidse achterliggende gebied. In deze strook wordt bloem- en kruidenrijk gras ingezaaid. Hierdoor krijgt de Langeweg een brede groene berm en blijft het brede zicht over de kavels ook behouden. Ook houdt het ontwerp rekening met het behoud van bestaande verre zichtlijnen vanaf de Langeweg naar het treinspoor. De panelen binnen 150m van de Langeweg worden verlaagd aangebracht tot een maximale hoogte van 1.80m om verre zichtlijnen te behouden. Bovendien liggen de zonnevelden niet aaneengesloten. Er blijven verschillende kavels in bestaand agrarisch gebruik. Ook hierdoor ontstaan extra zichtlijnen en wordt de verkaveling verder geaccentueerd.⁸

Met het plan blijft de ruimtelijke kwaliteit per saldo ten minste gelijk, en wordt deze zelfs versterkt. Hiermee voldoet het plan aan artikel 7.43a, lid 1, Omgevingsverordening.

2. *In een omgevingsplan wordt voor het waarborgen van de ruimtelijke kwaliteit rekening gehouden met:*

a. *de beschermingscategorie en het gebiedstype;*

Zonnepark Kijfhoek valt in beschermingscategorie 2, groene buffer en het gebiedstype IJsselmonde. Voor het gebiedstype IJsselmonde zijn per gebiedskenmerk ambities beschreven in de digitale kaarten 'Gebiedsprofielen' van de provincie Zuid-Holland. Hieronder worden de kenmerken die betrekking hebben op het plangebied uitgelicht en wordt toegelicht bij welke ambities het zonnepark Kijfhoek aansluit.

Hoe rekening wordt gehouden met het waarborgen van de ruimtelijke kwaliteit van de groene buffer wordt nader toegelicht in de onderbouwing van 7.43k.

○ *Herkenbaar open zeeleipolderlandschap*

Het plangebied is onderdeel van IJsselmonde en "Herkenbaar open zeeleipolderlandschap" Kenmerkend is het open en weidse karakter. Zonnepark Kijfhoek draagt bij aan de bijbehorende ambities. Dit wordt gedaan door het behoud van de hoofdstructuur, de eenduidige vormgeving in de te realiseren landschapselementen en de beplantingskeuze. Op de noord-zuid lijnen wordt struweel aangeplant, en op de oost-west lijnen een grondwal met natuurvriendelijke oever. Verder blijft de ruimtelijke kwaliteit behouden door de aanzet van het historisch patroon van lange rechte polder wegen. Vanaf de Langeweg wordt een groene buffer van ten minste 50 meter tot aan de zonnepanelen

⁸ Voor aanvullende informatie, zie bijlage 1 'Inpassing en Meerwaardes' hoofdstuk 2.2 en bijlage 2 'Landschappelijk inpassingsplan' hoofdstuk 2.2

gecreëerd. Deze afstand is gebaseerd op de huiskavels langs de Langeweg. Door deze openruimte te behouden blijft het historisch patroon van het groene polderlint duidelijk zichtbaar. Het verkavelingspatroon blijft eveneens zichtbaar doordat er geen sloten worden gedempt. De verkaveling wordt zelfs aangezet door de versterking van het groenblauwe raamwerk in lijn met de verkaveling. Hieronder valt het struweel en de natuurvriendelijke oevers.

- *Weg door stad en land*

De Langeweg is een markante polderweg waarbij sommige delen open, en andere delen beplant zijn. De ontwikkeling van het zonnepark heeft invloed op de belevingswaarde welke vanuit de weg waargenomen wordt. Door dopen ruimte met grasvegetatie en het flauw oplopende talud van de grondwal blijft de beleving van openheid vanaf de Langeweg intact. Op de delen waar beplanting aanwezig is wordt de dragende en bindende functie hiervan verbonden aan het struweel van het zonnepark. Dit wordt gedaan door in het struweel voor gebiedseigen soorten te kiezen.

- *Linten blijven linten*

De Langeweg is een polderlint. Met de ontwikkeling van het zonnepark wordt hier rekening mee gehouden door een brede strook van minimaal 50 meter tot aan de zonnepanelen groen langs de Langeweg te behouden. Deze afstand is gebaseerd op de huidige kavels waarop bebouwing staat langs de Langeweg. Hiermee werken we aan een meer eenduidig beeld, afgewisseld met bebouwing en waardevolle doorzichten. De kavelrichting en structuur worden gerespecteerd. Waar woonerven aan de zuidzijde van de Langeweg staan is de ruimte in de kavelrichting tot het hekwerk van de zonnepanelen 250 meter.⁹ De belevingswaarde en potentiële recreatieve bruikbaarheid van het polderlint wordt hierdoor versterkt. Het ontwerp maakt, door de vrije groenstroken aan de zuidzijde langs het rangeerterrein en aan de noordzijde langs de Langeweg de realisatie van voet- en ruiterspaden mogelijk.

- *Werkgebieden met karakter*

Het plangebied van zonnepark Kijfhoek grenst aan enkele kassen. Het zonnepark wordt op veel plekken, ook grenzend aan kassen, ingepast met struweel en natuurvriendelijke oevers. Hierdoor draagt het zonnepark bij aan de ambitie om het harde contrast tussen glas en gras te verzachten.

- *Doorsnijden spoor*

Het plangebied van zonnepark Kijfhoek grenst aan de zuidzijde aan het rangeerterrein Kijfhoek en de spoorverbinding tussen Rotterdam en Dordrecht. Het spoor ligt circa twee meter hoger dan het maaiveld van het plangebied. Naast het spoor staan geen geluidsschermen of andere vormen van afscherming. Hierdoor heeft de reiziger vanuit de trein goed zicht op het polderlandschap. De openheid is in het ontwerp van het zonnepark nadrukkelijk meegenomen. De brede spoorloot blijft in haar waarde. Aan de zuidzijde van het plangebied, grenzend aan de spoorloot is een vrije strook grasland opgenomen. Bewust is ervoor gekozen om geen struweel aan deze zijde te plaatsen, zodat het open zicht behouden blijft. De beleving van de kavelstructuur is aangesterkt door het verbreden van sloten met de aanleg van natuurvriendelijke oevers en het begeleidend struweel. Door deze versterking van de kavelstructuur ervaart de reiziger de gebiedseigen structuren sterker dan in de huidige situatie.

Het plan houdt rekening met de ruimtelijke kwaliteit van de beschermingscategorie (zie onderbouwing bij art. 7.43k) en draagt bij aan een deel van de ambities van gebiedstype IJsselmonde en voldoet daarmee aan artikel 7.43a, lid 2, sub a, Omgevingsverordening.

⁹ Uitzondering hierop is woning Langeweg 472. Hiermee zijn conform de RES Drechtsteden 1.0a afspraken gemaakt.

*b. het soort en de mate van ingrijpendheid van de ruimtelijke ontwikkeling: inpas-
sen, aanpassen en transformeren;*

Zoals benoemd onder artikel 7.43 valt zonnepark Kijfhoek onder transformeren. De onderbouwing bij artikel 7.43a, lid 1 beschrijft hoe de ruimtelijke kwaliteit door deze transformatie verbeterd ten opzichte van de bestaande situatie.

c. de relevante richtpunten genoemd in bijlage IX, onder A

In bijlage IX, onder A wordt verwezen naar de 'Beleidskeuze landschap', behorende bij de Omgevingsvisie Zuid Holland. De beleidskeuze landschap bevat richtpunten voor nieuwe ontwikkelingen, ingedeeld naar landschapstype. Het plangebied van het Zonnepark Kijfhoek valt onder het landschapstype 'zeekleipolderlandschap'.

In de volgende alinea's wordt getoetst in hoeverre onderhavige ontwikkeling rekening houdt met de algemeen geldende richtpunten voor ruimtelijke kwaliteit en de specifieke richtpunten voor het landschapstype zeekleipolderlandschap, zoals opgenomen in de 'beleidskeuze landschap' bij de Omgevingsvisie Zuid Holland.

Algemeen geldende richtpunten ruimtelijke kwaliteit

- *Verdichting vindt plaats in reeds bestaande verdichte zones*

Bij de realisatie van het zonnepark veranderen in een deel van het RES-uitwerkingsgebied kavels van agrarisch gebruik naar kavels met zonnepanelen. Deze zijn landschappelijk ingepast: zoveel als mogelijk aanhakend op de gebiedskenmerken: openheid, kavelstructuren, waarbij het polderlint (Langeweg) in kwaliteit wordt versterkt.

- *Ontwikkelingen houden rekening met het behoud van kenmerkende landschapselementen*

Kenmerkende landschapselementen in het gebied zijn de lintbebouwing, de kavelstructuur en de boomgaard. De kwaliteit van de lintbebouwing wordt versterkt door het de vrije groene strook langs de Langeweg en de vrije ruimte achter de woningen. De ruimtelijke, open beleving en zichtlijnen vanaf de Langeweg blijven hierdoor behouden. Er worden geen sloten gedempt. De kavelstructuur blijft behouden en wordt geaccentueerd middels verbrede watergangen. De agrarische functie blijft in een deel van het gebied behouden, als natuurakker en als voortzetting van huidig agrarisch gebruik. De boomgaard blijft intact, en is een waardevolle invulling van het uitwerkingsgebied.

- *Ontwikkelingen houden de onregelmatige patronen en het reliëf in het landschap herkenbaar en in stand. Het gaat hierbij om aardkundige waarden die door de natuur tot stand zijn gekomen.*

Ten gevolge van het langdurig agrarisch gebruik is er geen sprake meer van markant aardkundig reliëf. Dit richtpunt is hierdoor niet van toepassing op de ontwikkeling van het zonnepark.

- *Waar mogelijk worden de archeologische waarden van deze structuren meer herkenbaar gemaakt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Genoemde archeologische waarden betreffen door de mens gemaakte fenomenen.*

In het plangebied zijn geen archeologisch waardevolle structuren aanwezig.¹⁰ Dit richtpunt is hierdoor niet van toepassing op de ontwikkeling van het zonnepark.

¹⁰ Zie voor aanvullende informatie bijlage 10 'Archeologisch onderzoek'.

- *Nieuwe ontwikkelingen dienen te passen binnen de structuur van het landschap.*

De open ruimte, weidse uitzichten, verkaveling en de Langeweg als ontwikkelingsbasis vormen de basiskwaliteit van het gebied. Het ontwerp van zonnepark Kijfhoek ondersteunt en accentueert de gebiedskenmerken en brengt een kwaliteitsverbetering. De verkaveling blijft zichtbaar in het grondgebruik en wordt geaccentueerd middels de verbrede watergangen. De openheid blijft gewaarborgd door een open strook te behouden langs de Langeweg en het spoor. Verder zorgt de grondwal met een flauw oplopend talud voor een optische horizon, waardoor het zicht vanaf de Langeweg op de panelen wordt verhinderd. Zo blijft de beleving van de weidse open ruimte behouden. Het grootste blok bevindt zich ingesloten tussen de (verhoogd gelegen Munnikensteeg) en de boomgaard.

- *Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan bij bestaande landschappelijk structuren en dragen waar mogelijk bij aan versterking van de groenblauwe structuur.*

Zonnepark Kijfhoek geeft een impuls aan de uitbouw van de bestaande kavelstructuur naar een waardevol groenblauw raamwerk. Nieuwe watergangen worden toegevoegd (parallel aan de Langeweg), een bestaande watergang wordt verbreed, en door het gehele plangebied worden meerdere natuurvriendelijke oevers aangelegd. De situering en inpassingswijze van de zonnenvelden versterken de landschappelijke basisstructuur en creëren kwaliteit voor mens, plant en dier.

- *Waar mogelijk worden de cultuurhistorische waarden meer herkenbaar gemaakt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.*

De Langeweg heeft als polderlint cultuurhistorische waarde. Met de ontwikkeling van het zonnepark wordt het lint geaccentueerd en versterkt. Door het vrijhouden van een zone van minimaal 50 meter langs de zuidzijde van de Langeweg (de dieptemaat van de meeste erven) blijft het lint open.

Richtpunten ruimtelijke kwaliteit Zeekleipolderlandschap.

De volgende richtpunten worden in acht genomen:

- *Versterken van de kreek als herkenbare landschappelijke structuurdrager van het zeekleilandschap.*

Binnen het plangebied van het zonnepark is geen herkenbare kreek als landschappelijke structuurdrager aanwezig. Dit richtpunt is hierdoor niet van toepassing op de ontwikkeling van het zonnepark.

- *Bebouwing concentreert zich in of bij compacte kernen, niet in het open middengebied van de polders.*

Het plangebied van zonnepark Kijfhoek ligt in de agrarische polder. De Munnikensteeg scheidt het gebied aan de oostzijde van Zwijndrecht. Er is dan ook geen sprake van concentratie bij bouwkernen. Wel is per ontwerp van de verschillende velden ingespeeld op de exacte situering. Het grootste veld bevindt zich in het oosten van het RES-uitwerkingsgebied, welke wordt ingesloten door de boomgaard en de verhoogde ligging van de Munnikensteeg. Het middenveld is ingesloten door twee kassen. Het westveld bevindt zich ten opzichte van de andere twee velden in de grootste openheid. Hierom is besloten om de afstand tot de Langeweg te vergroten, een extra watergang te maken aan de noordzijde en een hele kavel te bestemmen als natuurakker, aansluitend aan het blijvend agrarisch gebruik.

Met de volgende richtpunten wordt rekening gehouden:

- *Ontwikkelingen dragen bij aan het versterken van de karakteristieke kenmerken van de eilanden en de verschillen daartussen.*

Zonnepark Kijfhoek geeft een impuls aan de uitbouw van de bestaande kavelstructuur naar een waardevol groenblauw raamwerk. Nieuwe watergangen worden toegevoegd (parallel aan de Langeweg), een bestaande watergang wordt verbreed, en door het gehele plangebied worden meerdere

natuurvriendelijke oevers aangelegd. De situering en inpassingswijze van de zonnevelden versterken de landschappelijke basisstructuur en creëren kwaliteit voor mens, plant en dier.

- *Ontwikkelingen aan de rand van de eilanden passen bij de maat en schaal van de dijk en de deltawateren.*

Het project ligt niet aan de rand van een eiland waardoor dit richtpunt niet van toepassing is op zonnepark Kijfhoek.

- *Herkenbaar houden van het patroon van (ronde) opwas- en (langgerekte) aanwas-polders door behouden en versterken van de (beplante) dijk als herkenbare landschappelijke structuurdrager in contrast met de grootschalig, open polder.*

De dijk is op grote afstand. Dit richtpunt is hierdoor niet van toepassing op de ontwikkeling van het zonnepark.

- *Behoud van het contrast tussen de binnendijkse akkerbouwpolders en buitendijkse natuur.*

Het project sluit aan bij binnendijkse natuur (Waalbos en de Devel) en versterkt daarmee de ecologische verbindingzones en kansen voor biodiversiteit en biedt meer belevingskwaliteit.

Met het plan wordt rekening gehouden met de richtpunten uit het ruimtelijk beleid. Hiermee voldoet het plan aan artikel 7.43a, lid 2, sub c, Omgevingsverordening.

3. *Voor de gebiedstypen, bedoeld in artikel 7.42, vierde en vijfde lid zijn de artikelen 7.43h, 7.43i, 7.43j, 7.43k, 7.43l, 7.43m en 7.43n van toepassing tenzij een zwaarwegend openbaar belang aan de toepassing van die artikelen, uitgezonderd artikel 7.43l, in de weg staat.*

Zonnepark Kijfhoek valt in het gebiedstype Groene Buffer, zoals benoemd in art. 7.42, vijfde lid, waardoor artikel 7.43k (gebiedstype: beschermingscategorie 2 groene buffers), van toepassing is.

Groene buffer (7.43b, 7.43f en 7.43k)

Het projectgebied is gelegen te midden van sterk stedelijk gebied; ten westen de regio Rotterdam en ten oosten de regio Drechtsteden. Het projectgebied maakt deel uit van een gebied dat is aangewezen als 'groene buffer'. Dit zijn groene gebieden tussen en rond de steden van de zuidelijke Randstad, die een 'tegenhanger' vormen van de stedelijke dynamiek en verdichting. In de toetsing van artikel 7.43 is daarnaast vastgesteld dat de ontwikkeling van zonnepark Kijfhoek wordt aangemerkt als 'transformeren'. Voor deze typering zijn specifieke regels opgenomen in de Omgevingsverordening. In deze paragraaf behandelen wij eerst de regels die gelden voor ontwikkelingen in de Groene Buffer.

De Groene Buffer heeft ingevolge artikel 7.42, Omgevingsverordening een beschermingscategorie van niveau 2. In artikel 7.43b, lid 2, Omgevingsverordening is opgenomen welk soort ruimtelijke ontwikkelingen in beginsel zijn toegestaan op een locatie met beschermingscategorie 2.

Artikel 7.43b (aanvaardbaarheid soort ruimtelijke ontwikkeling per beschermingscategorie)

(..)

2. Een omgevingsplan voor een locatie met beschermingscategorie 2 als bedoeld in artikel 7.42, tweede lid, kan in beginsel slechts ontwikkelingen mogelijk maken die vallen onder de soort inpassen of aanpassen en die in overeenstemming zijn met artikel 7.43i, 7.43j of 7.43k.

(..)

Aangezien de ontwikkeling Zonnepark Kijfhoek als ‘transformeren’ wordt aangemerkt, is dit type ontwikkeling in beginsel niet mogelijk in de Groene Buffer. In art. 7.43f zijn een aantal uitzonderingsgevallen op deze regel opgenomen.

Artikel 7.43f (uitzonderingen transformaties)

Transformatie is mogelijk in beschermingscategorieën 1 en 2, als bedoeld in artikel 7.42, eerste en tweede lid, Omgevingsverordening, voor de ontwikkeling van bovenlokale infrastructuur of van natuur- en recreatiegebieden of van grote buitenstedelijke bouwlocaties als bedoeld in artikel 7.46 Omgevingsverordening. De voorwaarden, bedoeld in 7.43c, derde lid, Omgevingsverordening, zijn van overeenkomstige toepassing.

De ontwikkeling Zonnepark Kijfhoek valt niet onder één van de genoemde uitzonderingsgevallen. Om het project te kunnen realiseren zal gebruik worden gemaakt van de door de Omgevingswet gegeven mogelijkheid voor Gedeputeerde Staten om, op verzoek van een bestuursorgaan van een gemeente of waterschap, een ontheffing mag verlenen. In deze paragraaf wordt toegelicht waarom voldoende grond bestaat om ontheffing te verlenen op de regel dat transformeren in de Groene Buffer niet is toegestaan.

In artikel 7.43k zijn verder kwalitatieve eisen opgenomen waaraan ruimtelijke ontwikkelingen in de Groene Buffer dienen te voldoen.

Artikel 7.43k (gebiedstype: beschermingscategorie 2 groene buffers)

1. *Een omgevingsplan voor locaties binnen Groene Buffers als bedoeld in artikel 7.42, vijfde lid, kan voorzien in een ruimtelijke ontwikkeling voor zover dit geen grootschalige ontwikkelingen behelzen en de bufferfunctie blijkens een afdoende motivering niet onevenredig wordt verstoord.*

Het plangebied van Zonnepark Kijfhoek is 42,3 hectare groot, waarvan 20,1 hectare benut wordt voor de zonnevelden. Daarmee kan het zonnepark worden aangemerkt als een grootschalige ontwikkeling. Hiermee voldoet het zonnepark niet aan dit voorschrift uit art. 7.43k, lid 1, en is dus voor verlening van de buitenplanse omgevingsvergunning vereist dat Gedeputeerde Staten gebruikt maakt van de, op grond van artikel 7.82 Omgevingsverordening gegeven, bevoegdheid om een ontheffing te verlenen van de regels in afdeling 7.3. In deze paragraaf wordt toegelicht waarom hiervoor voldoende grond bestaat.

De motivering waaruit blijkt dat de bufferfunctie niet afdoende onevenredig wordt verstoord, volgt in de onderstaande onderbouwing bij lid 2 van dit artikel.

2. *In de motivering worden de volgende kwaliteiten betrokken:*
 - a. *de functie van het gebied als tegenhanger van de stedelijke verdichting en stedelijke dynamiek;*

Hoewel het plangebied een (tijdelijke) transformatie ondergaat behoudt het gebied zijn landelijke identiteit als tegenhanger van de stedelijke omgeving en verdichting van Zuid-Holland-Zuid. Er is geen sprake van significante massieve bouwmassa's. In tegendeel: er vindt een opwaardering plaats van de ecologische en landschappelijke kwaliteit, met mogelijkheden voor recreatief gebruik. Met de ontwikkeling van zonnepark Kijfhoek blijft de verkaveling in het grondgebruik zichtbaar en wordt deze geaccentueerd middels de verbrede watergangen en struweel. Door het vrijhouden van een zone van minimaal 50 meter langs de Langeweg blijven de koppen van de kavels en de watergangen goed zichtbaar. Verder wordt een impuls gegeven aan de ecologische en landschappelijke waarden in het gebied. Hiermee behoudt het gebied zijn landelijke identiteit als tegenhanger van de stedelijke omgeving en verdichting van Zuid-Holland-Zuid.¹¹

¹¹ Voor aanvullende informatie, zie bijlage 1 'Inpassing en Meerwaardes' hoofdstuk 2.2 en bijlage 2 'Landschappelijk inpassingsplan' hoofdstuk 2.2 t/m 2.5

b. de identiteit die het gebied verleent aan de nabij gelegen stedelijke omgeving;

De aanleg van het zonnepark biedt de omgeving kwaliteitsverbetering voor plant en dier en voor de mens. Landschappelijk, ecologisch en recreatief. De omgeving wordt aantrekkelijker. Er ontstaan kansen voor paden. Het initiatief hiervoor ligt bij de gemeente, de exploitanten zijn bereid tot openstelling van de groene zomen voor wandelaars en paarden mits afgestemd met de omwonenden en de grondeigenaren.

c. de bescherming die het gebied biedt tegen grootschalige stedelijke ontwikkeling;

Dit plan biedt bescherming tegen mogelijk verdere stedelijke ontwikkeling tussen Rotterdam en de Drechtsteden. Deze bescherming wordt met het realiseren van het zonnepark vastgelegd voor een periode van 25 jaar, aangezien dit de periode is dat het zonnepark aanwezig zal zijn. Door de aanleg van het zonnepark ontstaan kansen om na beëindiging van de opwek de groenblauwe infrastructuur en de natuurontwikkeling te benutten voor de ontwikkeling van het landschapspark/ uitbreiding van het Waalbos.

d. de recreatieve gebruiks- en belevingswaarde en de contrastkwaliteit met het stedelijk gebied.

Het plan voorziet in het toevoegen van natuur- en landschappelijke elementen en biedt ruimte voor extensieve recreatie. De omgeving wordt aantrekkelijker door de aanleg van meer groen, aantrekkelijke watergangen, meer en breder water met natuurvriendelijke oevers en de natuurzones. Deze aanpak versterkt ook de beleving van het Waalbos. De brede berm van de Langeweg draagt daar eveneens aan bij.

Het zicht op de weidse open ruimte blijft behouden. De belevingswaarde van de Langeweg wordt versterkt. In overleg met de grondeigenaren kan de strook, mocht gekozen worden voor een transformatie van de Langeweg, ook worden benut voor het planten van bomen waardoor de Langeweg als dragende structuur kan worden versterkt. In het midden en oostveld kunnen de watergangen en oevers tevens worden benut voor een wandelnetwerk, binnen een invulling die later kan worden bepaald. Langs de zuidzijde is eveneens een brede zoom vrijgehouden. Het gebied sorteert hiermee voor op de recreatieve gebruiks- en belevingswaarde van de toekomst.

Transformeren (7.43 c t/m e)

In artikel 7.43c t/m 7.43e zijn voorwaarden neergelegd waarin ontwikkelingen die worden aange-merkt als *transformeren* moeten voldoen.

Artikel 7.43c (randvoorwaarden soorten ruimtelijke ontwikkeling)

(..)

3. *Een omgevingsplan kan alleen voorzien in een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling van de soort transformeren als de ruimtelijke kwaliteit van de nieuwe ontwikkeling is gewaarborgd door een integraal ontwerp. Daarin wordt behalve aan de ruimtelijke kwaliteit van het gehele gebied ook aandacht besteed aan de fysieke en visuele overgang naar de omgeving en de fasering in ruimte en tijd en wordt ook rekening gehouden met de relevante richtpunten ruimtelijke kwaliteit.*

In de huidige situatie is het gebied een groene bufferzone. Het gebied heeft het de druk van de verstedelijking heeft weerstaan en vormt een belangrijk contrast tussen de dichtheid van de stad en de luwte van de aangrenzende groene ruimtes, zoals het Waalbos. Het gebied mist echter de kwalitatieve kenmerken van een groene bufferzone. De landschappelijke-, biodiversiteits- en recreatieve waarden zijn zeer beperkt.

Met de aanleg van het zonnepark wordt door de toegevoegde groenstructuren, natuurvriendelijke watergangen en de kavel voor akkernatuur een positieve impuls aan de groene buffer gegeven. Met

de ontwikkeling wordt de basis gelegd voor de uitbreiding van het Waalbos en een verbinding met het Develbos. Het overgangsgedebied behoudt derhalve de contrastkwaliteit tussen stad en groen.¹²

In de komende jaren kunnen door de gemeente en de provincie de benodigde vervolgstappen worden gezet om een gezamenlijke toekomstvisie te ontwikkelen die leidt tot het structureel behouden van de Groene Buffer en een optimale groene invulling. Zodat na het verstrijken van de exploitatieperiode van het zonnepark (25 jaar) vaart kan worden gemaakt met de verdere ontwikkeling van de groene bufferzone. Zo kan met de realisatie van het zonnepark een eerste stap worden gezet naar een stevig en robuust raamwerk en een waardevolle toekomst voor een kwetsbaar en dynamisch gebied als Kijfhoek en de Zwijndrechtse Waard.¹³

Hoe rekening wordt gehouden met de richtpunten uit het ruimtelijk beleid is toegelicht in de onderbouwing bij art. 7.43a, lid 2, sub c, Omgevingsverordening.

Het integrale ontwerp van zonnepark Kijfhoek waarborgt de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. Hier wordt aandacht besteed aan de fysieke en visuele overgang naar de omgeving en de fasering in ruimte en tijd. Verder is rekening gehouden met de relevante richtpunten ruimtelijke kwaliteit. Het plan voldoet hiermee aan artikel 7.43c, lid 3, Omgevingsverordening.

Artikel 7.43d (motivering locatiekeuze bij aanpassen en transformeren)

1. *Voor zover een omgevingsplan een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat deze een zorgvuldige afweging over de locatiekeuze. De motivering gaat in op de beschreven kenmerken en waarden van de locatie en de effecten van de ontwikkeling daarop.*

Leidend voor de locatiekeuze van het zonnepark zijn het RES Uitwerkingsgebied en de beschikbaarheid van de percelen geweest. Het plangebied van zonnepark Kijfhoek is volledig gelegen in het Uitwerkingsgebied Kijfhoek uit de RES Drechtsteden 1.0. De Uitwerkingsgebieden zijn gebaseerd op zorgvuldige overwegingen, een participatieproces, landschappelijk en technisch onderzoek.¹⁴ Binnen het uitwerkingsgebied zijn wegens voorkeuren van grondeigenaren niet alle percelen beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van het gebied.

De bestaande gebiedsidentiteit van het plangebied wordt gekenmerkt door een herkenbaar open Zeekleipolderlandschap, met langgerekte agrarische percelen met wisselende breedte en een noord-zuid georiënteerde verkavelingsstructuur. Het gebied heeft een natuurlijke bufferfunctie tussen Zwijndrecht/De Drechtsteden en Rotterdam, welke de verstedelijkingsdruk heeft weerstaan.

De ontwikkeling van zonnepark Kijfhoek betreft een grootschalige ontwikkeling, waarbij bebouwing (zonnepanelen en bijbehorende installaties) in drie blokken wordt ingepast in het landschap en brede natuurzones worden toegevoegd. De watergangen worden voorzien van natuurvriendelijke oevers en de meeste worden aanzienlijk verbreed en verdiept. De verkaveling blijft zichtbaar in het grondgebruik en wordt geaccentueerd middels de verbrede watergangen. Langs de noord-zuid georiënteerde watergangen worden struiken geplant (inheems materiaal). Door het vrijhouden van een zone van minimaal 50 meter langs de Langeweg blijven de koppen van de kavels en de watergangen goed zichtbaar.

Op deze wijze wordt door de inrichting van een tijdelijk zonneveld voorbereidingen getroffen om tot de basis voor verdere ontwikkeling van de groene buffer te komen. Met de ontwikkeling wordt de basis gelegd voor de uitbreiding van het Waalbos en een verbinding met het Develbos. Hierdoor ontstaat een robuuste schakel in de grotere natuurverbinding tussen IJsselmonde, Hoeksche Waard en Groene Hart. In het midden- en oostveld kunnen de watergangen en oevers tevens worden benut

¹³ Voor aanvullende informatie, zie bijlage 1 'Inpassing en Meerwaardes' hoofdstuk 2.1 en 2.2.

¹⁴ RES Drechtsteden 1.0, Samenvatting.

voor een wandelnetwerk, binnen een invulling die later kan worden bepaald. Langs de zuidzijde is eveneens een brede zoom vrijgehouden.

Het plan voorziet in een zorgvuldige afweging over de locatiekeuze. De bestaande kenmerken en waarden van de locatie worden als gevolg van de ontwikkeling versterkt en hiermee voldoet de ontwikkeling van zonnepark Kijfhoek aan artikel 7.43d, lid 1 Omgevingsverordening.

2. Het eerste lid is alleen van toepassing als:

a. er sprake is van een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling van het soort aanpassen of transformeren; of

b. één of meer richtpunten voor ruimtelijke kwaliteit als bedoeld in bijlage IX, onder A, in het geding zijn.

De nieuwe ruimtelijke ontwikkeling behoort tot transformeren. Art 7.43d, lid 1, Omgevingsverordening is daarom van toepassing.

a. wegnemen van verharding;

Dit is geen onderdeel van het plan.

b. toevoegen of herstellen van kenmerkende landschapselementen;

Kenmerkende landschapselementen in het gebied is de kavelstructuur, de spoorlijn en de Langeweg. De kavels worden geaccentueerd door het verbreden van diverse watergangen, de natuurvriendelijke oevers en de begeleidende struweelhagen. Door het vrijhouden van een zone van minimaal 50 meter langs de Langeweg blijven de koppen van de kavels en de watergangen goed zichtbaar.

c. andere maatregelen waardoor de ruimtelijke kwaliteit verbetert, waarbij:

1°. aanvullende maatregelen worden getroffen binnen de locatie van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling, tenzij kan worden gemotiveerd dat dat onmogelijk is. In dat geval kunnen ook ruimtelijke maatregelen buiten de locatie worden betrokken in de motivering;

Ruimtelijke maatregelen buiten de locatie zijn geen onderdeel van het plan. Wel wordt een landschappelijk groenblauw raamwerk gecreëerd welke voor het hele gebied de basis kan leggen voor bijvoorbeeld een landschapspark.

2°. als aanvullende maatregelen niet volstaan, financiële compensatie wordt toegepast.

De inrichtingskosten worden vanuit de exploitatie van het zonnepark gefinancierd en zijn in feite een voorinvestering in het gebied. Deze kosten zijn ruim een miljoen. Jaarlijks terugkomende kosten voor natuurvriendelijk beheer, onderhoud e.a. zaken zijn meer dan zestigduizend euro.

Naast de investerings- en onderhoudskosten wordt een omgevingsfonds opgericht. Gedurende de looptijd van de SDE++ subsidie wordt jaarlijks circa € 22.000 ter beschikking gesteld om lokale initiatieven te ondersteunen. De initiatiefnemers hebben in de anterieure overeenkomst vastgelegd dat de gemeente de middelen van het omgevingsfonds gaat beheren en besteden. De middelen zijn in te zetten voor verbetering van de (leef)omgeving, bijvoorbeeld via de aanleg van een struin pad, bankjes of educatie.

Met de opbrengsten van het zonnepark wordt de aanleg van een landschappelijk raamwerk bekostigd, krijgt de natuur een impuls en worden kansen gecreëerd voor een recreatieve infrastructuur.

Het plan voorziet in aanvullende maatregelen in de vorm van financiële compensatie en voldoet hiermee aan artikel 7.43e, sub d, onder 3, Omgevingsverordening.

Gronden voor ontheffing artikel 7.43 lid 2 en artikel 7.43k, Omgevingsverordening.

In het voorgaande is geconcludeerd dat ontheffing nodig is op artikel 7.43b, lid 2 (aanvaardbaarheid soort ruimtelijke ontwikkeling per beschermingscategorie) en artikel 7.43k (gebiedstype: beschermingscategorie 2 groene buffers) omdat sprake is van resp. *transformeren* en een *grootschalige ontwikkeling* in de Groene Buffer. Op grond van artikel 7.82 Omgevingsverordening zijn het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland bevoegd om een ontheffing te verlenen voor deze voorschriften. Artikel 2.32, lid 5, Omgevingswet bepaalt dat een ontheffing alleen verleend wordt als “de uitoefening van de taak of bevoegdheid waarvoor ontheffing wordt gevraagd onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot het belang dat wordt gediend met de regel waarvan ontheffing is gevraagd.”

Het verbieden van *grootschalige ontwikkelingen* en *transformeren* in de Groene Buffer heeft tot doel om deze gebieden te beschermen tegen (grootschalige) stedelijke ontwikkeling om de schaal en karakter van deze gebieden in stand te houden, zo volgt uit de toelichting bij de Omgevingsverordening (p. 167). De uitoefening van de bevoegdheid waarvoor ontheffing wordt aangevraagd is het verlenen van een buitenplanse omgevingsvergunning voor het Zonnepark Kijfhoek, ter uitvoering van de taak om nationale reductiedoelstellingen te behalen, die het algemeen belang dienen om klimaatverandering tegen te gaan.

Onder artikel 7.43k, lid 2, Omgevingsverordening is geconcludeerd dat de ontwikkeling Zonnepark Kijfhoek aansluit bij de kwaliteiten die horen bij de Groene Buffer. Dat sprake is van een *grootschalige ontwikkeling* en *transformeren* staat hier niet aan in de weg. Het gebied heeft in de bestaande situatie namelijk niet de kwaliteiten die horen bij het karakter van een Groene Buffer, vanwege het intensieve agrarische gebruik en gebrek aan natuur- en recreatiewaarden. Door de realisatie van brede natuurzones, groenblauwe structuren en de aanzet van het kavelpatroon voegt de ontwikkeling van Zonnepark Kijfhoek juist (contrast)kwaliteiten toe aan het gebied die passen bij de Groene Buffer. Daarmee legt het initiatief een basis om het gebied door te ontwikkelen tot een volwaardige Groene Buffer: transformatie naar de gewenste richting.

Het belang achter het verbod op *transformeren* en *grootschalige ontwikkelingen* in de Groene Buffer, namelijk de bescherming van de functie van het gebied als stedelijke tegenhanger, wordt daarom niet geschaad door de ontwikkeling van Zonnepark Kijfhoek. Daarnaast wordt met het verlenen van de buitenplanse omgevingsvergunning een zwaarwegende taak uitgevoerd, namelijk de uitvoering van nationale reductiedoelstellingen om globale klimaatverandering tegen te gaan. Hier zijn nationale en internationale belangen bij betrokken. Strikte toepassing van de artikelen 7.43b lid 2 en 7.43k, Omgevingsverordening zou deze taak onevenredig belemmeren, waardoor voldoende grond bestaat om ontheffing te verlenen voor deze artikelen op basis van art. 7.82 Omgevingsverordening in samenhang met art. 2.32, lid 5 Omgevingswet.

Conclusie

De ontwikkeling Zonnepark Kijfhoek voldoet aan de relevante voorschriften uit de Omgevingsverordening, met uitzondering van artikel 7.43b, lid 2 en 7.43k. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, is ontheffing voor deze artikelen van het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland vereist. Geconcludeerd kan worden dat hiertoe voldoende grond bestaat.

3.3.3 Provinciaal adviseur ruimtelijk kwaliteit (PARK) advies Kijfhoek

In oktober 2023 is de provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit benaderd en geïnformeerd omtrent de ontwikkeling van zonnepark Kijfhoek. In het verleden is door provincie en gemeente een studie gedaan naar het projectgebied, de provincie wil graag de doorwerking hiervan zien.

De provincie geeft aan dat de ontwikkeling gerealiseerd gaat worden met de noodzakelijke landschappelijke inpassing waarbij de 9 hectare ecologische inrichting zelfs als ‘extra’ gerealiseerd gaat worden. Wat er niet op tafel ligt is een plan voor een gebied. Een plan is meer dan een tekening van het voornemen. Dat kan niet de initiatiefnemer worden aangerekend, daar ligt een taak voor gemeente en provincie. Een plan is nodig om meerdere redenen:

- Het gaat hier om een groene buffer (een voormalige Rijksbufferzone) die in provinciale beleidstermen categorie 2 beschermingsgebied is. Juist omdat een zoekgebied voor zon in zo'n bufferzone eigenlijk niet gewenst is, is de bewijslast wanneer het *toch* gebeurt, hoger.
- Het moet glashelder zijn dat het hier niet gaat om een onomkeerbare verandering ('transformatie') richting stedelijke functies, sterker, het moet duidelijk zijn hoe *na* de exploitatie als zonneveld een bestemming tot stand komt die past binnen een groene buffer. In eerdere adviezen vanuit de provincie is erop gewezen dat IJsselmonde, en gebieden als deze, al jaren te weinig zorg en aandacht genieten. Ze vallen ten prooi aan versnippering en verrommeling. De studie die vorig jaar is uitgevoerd poogt dit juist te keren: kunnen zonnevelden ook een kans zijn voor nieuwe kwaliteit? Om onbekende redenen klinkt deze studie niet door in dit plan. Maar de gedachte is alleen maar meer geldig bij dit initiatief: zonder breder plan draagt dit initiatief, op deze wijze, bij aan verrommeling en fragmentering. Dat is niet in het belang van het gebied, niet in het belang van Zwijndrecht en niet in het belang van de provincie.

De provincie merkt op dat er is steeds meer weerstand tegen zonnevelden op landbouwgrond is. Dat is zeer actueel nog eens onderstreept in een brief van minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening De Jonge. Die brief dwingt tot een positiebepaling. Als dit gebied gezien wordt als een vitaal landbouwgebied, kan dit initiatief dan nog wel, zeker omdat het niet alleen direct op landbouwgrond plaatsvindt maar daarnaast tevens een ondermijning van de resterende agrarische fragmenten is? Omgekeerd, als we de situatie geduid zal worden als een landbouwgebied dat sterk achteruit is gegaan, dan zouden zonnevelden een impuls kunnen geven, maar dan legt dat wel een verantwoording op het bestuur om breder te kijken. De PARK adviseert om de Gedeputeerde Staten de betrokken partijen duidelijk te maken dat het voornemen in zijn huidige vorm onvoldoende in gaat op de bredere kwesties in dit gebied. Tegelijkertijd, dat de betrokken partijen meerdere wegen kunnen bewandelen om wél tot een aanvaardbaar voorstel te komen. Minimaal betekent dat, zeer concreet, hoe de profijtgeden van deze zonnevelden, geschat op 5.000 tot 10.000 euro per jaar, voor publieke belangen en kwaliteitsverhoging in dit gebied worden gezet. De lokale overheid zou een kader aan en een richting voor dit proces moeten bieden. Maximaal betekent het dat dit initiatief doorgedacht wordt in een groter geheel, waarbij zowel méér zonnevelden, gerichte revitalisatie van landbouwgronden alsook andere recreatieve of natuurbestemmingen aan de orde kunnen zijn. Daarbij gaat het om de exploitatieperiode en wat daarna gebeurt. Tussen minimaal en maximaal zijn allerlei kleinere en grotere kwaliteitsverbeterende maatregelen te bedenken. De PARK is van mening dat de inwoners van de regio een duidelijk belang hebben bij een niet verder verrommeling van hun directe omgeving. In dit geval kan in plaats van fragmentering en verrommeling gewerkt worden aan kwaliteitsverbetering, toegankelijkheid en vitaliteit. Dat kan samengaan met zonnevelden. De PARK roept de gezamenlijke bestuurders op deze kans te grijpen, in dit concrete project en in lopende grotere programma's.

Conclusie

In deze paragraaf is het advies van de provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit samengevat. Er ligt een advies voor de lange termijn voor de gemeente en provincie om het plangebied invulling te geven. De wijze hoe met de groene buffer omgegaan zal worden wordt ook verder beschreven in paragraaf 3.3 van dit document.

3.3.4 Conclusie

De beoogde ontwikkeling sluit aan bij de visie Ruimte en Mobiliteit, omdat de ontwikkeling invulling geeft aan de energietransitie en de locatie aansluit bij de aangeduide locaties uit de RES Drechtsteden. De ontwikkeling voldoet eveneens aan de eisen, wensen en ambities die gesteld zijn in de Omgevingsvisie Zuid-Holland en de Zuid-Hollandse omgevingsverordening. Geconcludeerd kan worden dat het provinciaal beleid de beoogde ontwikkeling niet belemmerd.

3.4 Gemeentelijk/Regionaal beleid

3.4.1 Omgevingsvisie Zwijndrecht

De gemeenteraad heeft de 'Omgevingsvisie Zwijndrecht' op 8 december 2020 vastgesteld. In de omgevingsvisie wordt geconstateerd dat in de afgelopen jaren de rol, maar ook de sturingskracht van de gemeente wezenlijk is veranderd in vergelijking met de afgelopen decennia. De gemeente kan en wil niet meer alleen de koers uitzetten en uitvoeren. De tijd van de van bovenaf opgelegde blauwdruk is al lang voorbij. Deels heeft dit te maken met het besef dat de samenleving niet maakbaar is, maar ook met de alsmaar toenemende druk op de schaarse (reeds bebouwde) ruimte.

Met de Omgevingsvisie wil de gemeente de kracht van de mix aan kwaliteiten van de gemeente Zwijndrecht uitdragen. De visie richt zich op het realiseren van een kwaliteitssprong in plaats van het realiseren van een volgende groeispurt. Deze kwaliteitssprong is ook van toepassing op het buitengebied. Het buitengebied is daarom gekarakteriseerd als het recreatief uitloopgebied van de inwoners van Zwijndrecht en Heerjansdam. Het feit dat te midden van het stedelijk gebied een groen en recreatief gebied aanwezig is, draagt volgens de visie in hoge mate bij aan de woonkwaliteit in het omringende stedelijk gebied. De recreatieve mogelijkheden dienen hiervoor wel uitgebouwd te worden, en de verrommeling en versnippering van het landschap dienen aangepakt te worden.

Toetsing

Met het planvoornemen wordt bijgedragen aan de doelstellingen van de Omgevingsvisie Zwijndrecht, mits de ontwikkeling goed landschappelijk wordt ingepast waarbij de landschappelijke en ecologische kwaliteiten toenemen. Met name omdat de hoofdfunctie van agrarisch naar energieopwekking gaat, en daarbij tevens de functies ecologie en landschap worden toegevoegd. Hierbij is tevens sprake van ecologisch dubbelgebruik. Verder leidt het planvoornemen niet tot ingrijpende veranderingen in de omgeving. Het planvoornemen is hiermee in overeenstemming met de 'Omgevingsvisie Zwijndrecht'.

3.4.2 Regionale Energie Strategie Drechtsteden

Toetsingskader

RES 1.0

De Drechtsteden is als één van de dertig energieregio's vanuit het Rijk aangewezen om een eigen Regionale Energie Strategie (RES 1.0) op te leveren. De regio voelt zich gedreven door urgentie en de noodzaak om met elkaar de schouders onder de energietransitie te zetten. Bestuurlijk wordt de verbinding gezocht om samen met burgers, bedrijven en belanghebbenden invulling te geven aan de opwek van 0,37 TWh hernieuwbare elektriciteit middels grootschalige energieprojecten. Hierbij is onder andere gekeken waar grote zonneparken en windmolens mogelijk zijn. Zo'n project wordt alleen goedgekeurd als het landschap wordt versterkt in plaats van verstoord. Bijvoorbeeld als er

meer groen voor terugkomt. Op het moment wordt in de RES gekeken naar de mogelijkheden van vier gebieden:

- De noordzijde van Kijfhoek
- De westzijde van de A16
- Een strook langs de Betuwelijn
- Langs de A15

RES 1.0a

De RES 1.0 is vastgesteld op 29 juni 2021. Daarna is op 9 mei 2023 de RES 1.0a vastgesteld. Daarin zijn voor het gebied 'noordzijde van Kijfhoek' twee specifieke ruimtelijke randvoorwaarden opgenomen, namelijk:

- Direct achter woningen aan de Langeweg dient minimaal 250 meter vrij zicht over de polder te blijven.
- Dit geldt ook voor de kavels naast woningen. Deze dienen aan de straatzijde vrij te blijven, zodat het woonlint niet dichtgezet wordt en zichten op de polder en parallel aan de Langeweg behouden blijven.

Via een initiatiefvoorstel van de gemeenteraad is daar op 18 april 2023 de volgende voorwaarde aan toegevoegd:

- Tenzij de betrokken bewoners van de betreffende woning akkoord zijn dat achter hun woningen de ruimte tot de eerste panelen minder dan 250 meter is.

Deze ruimtelijke randvoorwaarden zijn toegepast bij het ontwerp van het zonnepark (zie paragraaf 2.3.1).

Toetsing

Het planvoornemen biedt een kans om de gestelde energiedoelen van 0,37 TWh te halen. Het planvoornemen draagt dan ook bij aan het opwekken van 0,045 TWh en past daarmee binnen de gezamenlijke kaders die gemeenten samen met Provincie, netbeheerders en overheid hebben vastgesteld voor de regio Drechtsteden. Voor het uitwerkingsgebied rondom Kijfhoek is het doel gesteld om 20% - 30% van het uitwerkingsgebied in te zetten voor zon, met een opwekking van 0,019-0,031 TWh. Dit komt neer op het plaatsen 20 tot 32 hectare aan zonnenveld. In bijlage 3 is de volledige toetsingstabel opgenomen. Hieronder wordt de toetsing aan de gestelde criteria kort samengevat.

In de RES 1.0 worden de volgende criteria gesteld:

1. Er dient maximaal gebruik gemaakt te worden van de enige beschikbare aansluiting. Hiervoor moet het initiatief minstens 20 MWp groot zijn.
Het verwachte opgesteld vermogen van het zonnepark bedraagt circa 45 MWp. Hiermee voldoet het aan de gestelde eis.
2. De polderstructuur dient in stand te blijven.
De verkavelingsstructuur wordt in stand gehouden en op sommige plekken geaccentueerd door het verbreden van watergangen en natuurlijke oevers te realiseren. Tevens blijven de watergangen en groenstructuren behouden. Er worden geen sloten gedempt. Wél zullen enkele sloten in de tijd verlanden.
3. Zichtlijnen over de polder dienen behouden te blijven.
Middels de hoogtes van de panelen, de grondwal en de afstand tot de woningen blijven de zichtlijnen behouden.

4. Zonnevelden dienen aan te sluiten op het spoor en het rangeerterrein.
Het beoogde plan sluit aan op de spoorlijn en het rangeerterrein.
5. Zonnevelden dienen met groen ingepast te worden.
In paragraaf 2.3.3 van deze ruimtelijke motivering is uitgewerkt hoe het park (robuust) groen wordt ingepast in het ontwerp.
6. Ontwikkelingen dienen ecologische waarde in het gebied te verhogen.
De ecologische waarde wordt versterkt. Dit is verder toegelicht in paragraaf 2.3.4 van deze motivering.

3.4.3 Conclusie

Op basis van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat het planvoornemen past binnen het gemeentelijk en regionaal beleid.

4. GEVOLGEN VOOR DE FYSIEKE LEEFOMGEVING 50

4.1 Inleiding

De gevolgen voor de fysieke leefomgeving van een activiteit waarvoor een omgevingsvergunning voor een BOPA wordt aangevraagd (hierna BOPA), moeten in beeld worden gebracht en gemotiveerd zal moeten worden hoe met het oog op de evenwichtige toedeling van functies aan locaties rekening gehouden wordt met in ieder geval de instructieregels uit het Bkl en de provinciale milieuverordening (artikel 8.0b, eerste lid, Bkl).

Daar waar een nieuwe activiteit milieuruimte inneemt, is aandacht nodig voor de gevolgen van deze activiteit op de omgeving maar ook welke gevolgen de omgeving heeft op deze nieuwe activiteit.

De instructieregels uit het Bkl (en provinciale omgevingsverordening) kunnen verplichten tot het verbinden van voorschriften aan de omgevingsvergunning voor de BOPA. Hiervoor dient extra aandacht te worden besteed aan het onderzoek naar de gevolgen van een activiteit voor de fysieke leefomgeving. In dit hoofdstuk is per omgevingsaspect getoetst aan het Bkl en waar nodig onderzoek uitgevoerd.

In dit hoofdstuk wordt de gewenste ontwikkeling getoetst aan verschillende aspecten uit de fysieke leefomgeving. Indien noodzakelijk worden deze aspecten nader gemotiveerd met een onderzoek.

4.2 Samenvatting

In dit hoofdstuk zijn alle, voor het project relevante, omgevingsaspecten onderzocht. Per aspect is in de conclusie bepaald of het mogelijk effect heeft op de beoogde ontwikkeling. In deze paragraaf is per omgevingsaspect een korte samenvatting gegeven. Voor een uitgebreidere toelichting van het toetsingskader en het uitgevoerde onderzoek wordt verwezen naar de paragraaf van het betreffende omgevingsaspect.

Het zonnepark wordt niet gezien als gevoelige functie. Hierdoor is geen nader onderzoek gedaan naar de bodemkwaliteit. Het aspect **bodem** vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

Het projectgebied ligt niet in een grondwaterbeschermings- en/of grondwaterwingebied. In de huidige en toekomstige situatie is geen oppervlaktewater aanwezig en infiltreert het hemelwater in een onverharde ondergrond. Door de beoogde ontwikkeling worden daarom geen negatieve effecten verwacht omtrent de **waterhuishouding**.

De transformatorstations liggen op meer dan 30 meter afstand van omliggende woningen. Geconcludeerd kan worden dat het aspect **bedrijven en milieuzonering** geen effect heeft op de ontwikkeling van het zonnepark.

Wat betreft **ecologie** kan worden uitgesloten dat in het kader van gebieds- en soortenbescherming de ontwikkeling een negatieve impact heeft op de omgeving.

Geconcludeerd kan worden dat aanwezige en toekomstige **kabels en leidingen** geen negatief effect zullen hebben op de omgeving.

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken kan geconcludeerd worden dat het aspect **cultureel erfgoed** geen negatief effect heeft op de beoogde ontwikkeling.

Het zonnepark is geen geluidgevoelige functie en de transformatorstations liggen op meer dan 30 meter afstand van omliggende woningen. Hierdoor kan worden uitgesloten dat het aspect **geluid**

(door activiteiten, wegen, spoorwegen en industrieterreinen) een negatieve impact heeft op de omgeving.

De ontwikkeling zorgt niet voor significante extra verkeersbewegingen waardoor het zonnepark op het gebied van **verkeer en parkeren** geen effect heeft op de omgeving.

Het zonnepark is geen gevoelige functie en geen gevaar veroorzakende functie, daarom heeft het aspect **omgevingsveiligheid** geen invloed op de ontwikkeling.

Het zonnepark heeft geen negatieve effecten op de **luchtkwaliteit**.

Geconcludeerd kan worden door de aanleg van het zonnepark geen **lichthinder** wordt veroorzaakt.

Een zonnepark is niet opgenomen in de bijlage bij het Besluit **m.e.r.** Geconcludeerd kan worden dat er geen belangrijke nadelige gevolgen zijn voor het milieu.

Tot slot kan geconcludeerd worden dat de overige omgevingsaspecten (als de ladder voor duurzame verstedelijking, welstand, geur, trilling, schaduwhinder en windhinder, duurzaamheid, spuitzones, gezondheid) niet zorgen voor nadelige gevolgen.

4.3 Bodemkwaliteit

Toetsingskader

De waarden voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem voor het bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie worden opgenomen in het definitieve omgevingsplan (art. 5.89i Bkl).

Daarnaast zijn er specifieke regels over bodem opgenomen in het Aanvullingsbesluit Bodem en de activiteiten zijn opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving, waaronder regels over nazorg van de bodem na saneren, regels over graven in de bodem en regels over activiteiten op een locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico.

Voorafgaande aan de voorbereiding van deze omgevingsvergunning is het omgevingsplan nog niet gewijzigd, daarom gelden op grond van artikel 22.30 van het tijdelijke deel van het omgevingsplan de interventiewaarden bedoeld in bijlage IIA van het Bal als grenswaarden voor de bouw van bodemgevoelige gebouwen.

Onderzoek

Het zonnepark wordt niet aangemerkt als een gevoelige functie. Aangezien er niet (langdurig) mensen verblijven is het gezondheidsrisico voor mensen verwaarloosbaar. Onderzoek naar de bodemkwaliteit ter plaatse is daarom niet noodzakelijk. Vrijkomende grond wordt in het projectgebied verwerkt en wordt dus niet verplaatst.

Doordat voldoende ruimte tussen de rijen met panelen wordt aangehouden en gebruik wordt gemaakt van bi-facial panelen, krijgt de bodem voldoende lichtinval en regenwater. Op deze manier blijft er zich organische stof ontwikkelen, waardoor een goede bodemstructuur behouden blijft. Daarbij komt dat de grond niet meer omgeploegd wordt voor 25 jaar lang en niet meer de agrarische cyclus doorloopt, waardoor biodiversiteit de kans krijgt zich in de bodem te ontwikkelen. Hierdoor is het perceel na de vergunning voor 25 jaar, nog goed bruikbaar voor landbouw en akkerbouw. Studie wijst uit dat de bodemgesteldheid zelfs kan verbeteren door het perceel te gebruiken voor een zonnepark in plaats van (intensieve) landbouw¹⁵.

Conclusie

Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.4 Water

Beleid en normstelling

Bij verlening van een omgevingsvergunning voor een BOPA wordt rekening gehouden met de gevolgen voor het beheer van watersystemen en dienen voor het waterbelang de opvattingen van de waterbeheerder te worden betrokken. Dit geldt in het algemeen voor alle waterbelangen. Voorbeelden zijn:

- watercompensatie in verband met toenemende verharding;
- waterkwaliteit, bebouwing niet wenselijk in verband met waterwinning;
- bebouwing in werkingsgebieden van keringen en andere waterstaatswerken;
- waterketen, relatie met de afvoer van afvalwater, (Industriële) lozingen en of lozing oppervlaktewater.

Voor een aantal specifieke rijksbelangen stelt het Bkl aanvullende instructieregels. Deze zijn:

¹⁵ Onderzoek van Naturalis Biodiversity Center omtrent de bevindingen op positieve ecologische effecten van zonnepanelen

- bescherming van primaire waterkeringen (artikel 5.38 Bkl);
- behoud waterveiligheid kust (artikel 5.40 Bkl);
- behoud waterveiligheid grote rivieren (artikel 5.46 Bkl);
- IJsselmeergebied (artikel 5.49 Bkl).

De waterschapsverordening bevat regels specifiek gericht op het watersysteem en waterstaatswerken binnen het beheergebied van een waterschap. Hieraan zal de BOPA-activiteit moeten worden getoetst.

Onderzoek

Kenmerken van het watersysteem

De kenmerken van de watersystemen, zoals die voorkomen in het besluitgebied (en omgeving), kunnen het beste beschreven worden door een onderverdeling te maken in de soorten van water die in het gebied aanwezig zijn. De belangrijkste zijn: grondwater, oppervlaktewater en hemelwater.

Grondwater

Het projectgebied ligt niet in een grondwaterbeschermings- en/of grondwaterwingebied. Doordat het plangebied zijn agrarische functie tijdelijk verliest, wordt er in droge periode niet meer berekend vanuit grondwater. Dit heeft een positieve invloed op het grondwaterpeil.

Oppervlaktewater

In het projectgebied is geen primair oppervlaktewater aanwezig. In de toekomstige situatie wordt niet voorzien in oppervlaktewater. De bestaande watergangen rondom het projectgebied blijven behouden en worden verbreed en voorzien van natuurvriendelijke oevers, waardoor de ecologische potenties worden vergroot. De watergangen kunnen in de toekomstige situatie worden onderhouden via onderhoudsstroken. Doordat het plangebied zijn agrarische functie verliest, wordt er in droge periode niet meer berekend vanuit oppervlaktewater. Dit heeft een positief effect op het oppervlaktewaterpeil in droge perioden.

Hemelwater

Hemelwater dat op de zonnepanelen terecht komt, wordt op de onverharde ondergrond afgevoerd en kan direct vrij in de bodem infiltreren. Voorkomen moet worden dat het water geconcentreerd op de grond terecht komt en niet goed kan infiltreren. Het hemelwater dat op de panelen terecht komt, moet dus met voorzieningen worden verdeeld. Versnelde afvoer van hemelwater wordt daarmee voorkomen. Wanneer het terrein op de juiste wijze aldus wordt ingericht, wordt de natuurlijke opvang van het hemelwater gehandhaafd. De uitwerking van deze voorzieningen betreft een ontwerpvragestuk. De panelen worden 2cm van elkaar geplaatst, zodat het water ook tussen de panelen door op de grond terecht komt en aldus direct kan infiltreren. Op deze manier wordt voorkomen dat het hemelwater geconcentreerd wordt afgevoerd en wordt het water adequaat verdeeld. Omdat de bodem onverhard blijft, is compensatie voor een toename van verharde oppervlak niet aan de orde. Transformatoren en onderhoudswegen worden niet aangesloten op het rioleringsstelsel waardoor het regenwater vrij afvloeit en in de ondergrond kan infiltreren. Derhalve hoeft er geen infiltratievoorziening ter plaatse te worden gerealiseerd.

Overleg waterbeheerder

In het voorstadium zijn verschillende gesprekken geweest met het Waterschap Hollandse Delta met betrekking tot uitwerking van het inrichtingsplan. Voor uitwerking van het inrichtingsplan dienen ook watergangen te worden verbreed. Hiervoor heeft de initiatiefnemer een watervergunning nodig. Dit heeft ertoe geleid dat tijdens het opstellen van de ruimtelijke motivering eveneens gesprekken zijn gevoerd met betrekking tot het aanvragen van de benodigde watervergunning. De watervergunning en de omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan worden gelijktijdig aangevraagd

Conclusie

Er bestaan geen knelpunten tussen grondgebruik, bestemmingen of waterhuishoudkundige functies in relatie tot waterbeheer. Er zijn daarom geen negatieve consequenties ten aanzien van de waterhuishouding

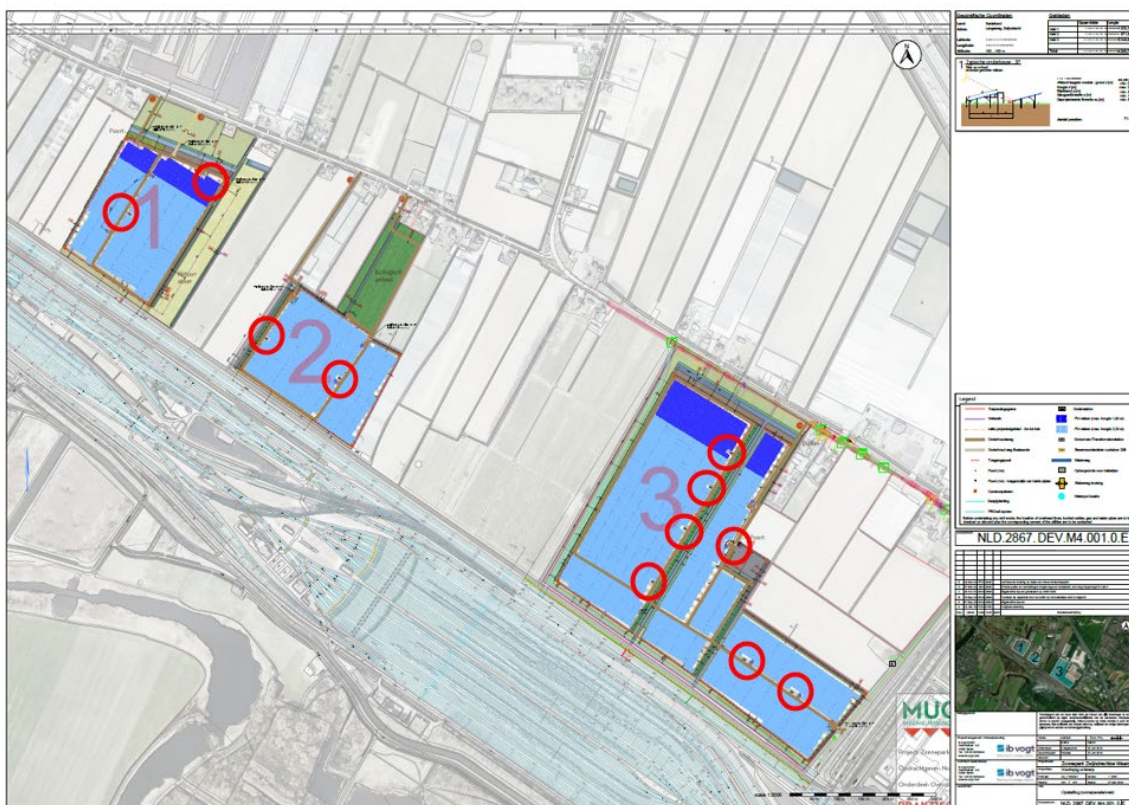
4.5 Bedrijven en milieuzonering

Toetsingskader

In het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties is het van belang dat bij de aanwezigheid van bedrijven in de omgeving van milieugevoelige functies zoals bijvoorbeeld woningen een goed woon- en leefmilieu kan worden gegarandeerd. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de bedrijfsvoering en milieuruimte van de betreffende bedrijven.

Onderzoek

De stellingen met panelen hebben geen uitstraling van geluid of andere effecten op de omgeving. De transformatoren en omvormers wel. De transformatorstations hebben een capaciteit van maximaal 6 MVA. Op basis van de VNG-publicatie Bedrijven en milieuhinder kan de inrichting worden vergeleken met een distributiebedrijf voor elektriciteit met een transformatorvermogen van < 10 MVA (SBI-code: 35,C1) en valt daarmee binnen bedrijfscategorie 2. De richtafstand op basis van de VNG-richtlijn bedraagt hierbij 30 meter voor geluid. Er zijn woningen aanwezig in de omgeving van het projectgebied. De locaties van de transformatoren en de uitstraling van 30 meter middels een cirkel zijn in figuur 4.1 weergegeven. Hieruit blijkt dat alle transformatoren op ruime afstand zijn gelegen van omliggende woningen. Geconcludeerd kan worden dat de transformatoren en omvormers geen impact hebben op het woon- en leefklimaat van de omliggende woningen.

Figuur 4.1 – Transformatoren inclusief 30 meter zonering (Rho Adviseurs, 2023)

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat ter plaatse van de omliggende woningen een goed woon- en leefklimaat gegarandeerd kan worden.

4.6 Ecologie: gebiedsbescherming

Beleid en normstelling

Natura 2000-gebieden

Een BOPA-activiteit kan gevolgen hebben voor een Natura 2000-gebied. Denk hierbij aan de depositie van stikstof in een Natura 2000-gebied maar ook aan andere gevolgen, bijvoorbeeld door geluid en licht die door de activiteit worden veroorzaakt. Als een BOPA-activiteit plaatsvindt in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied, dan moet onderzoek uitwijzen of de BOPA-activiteit significante gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied.

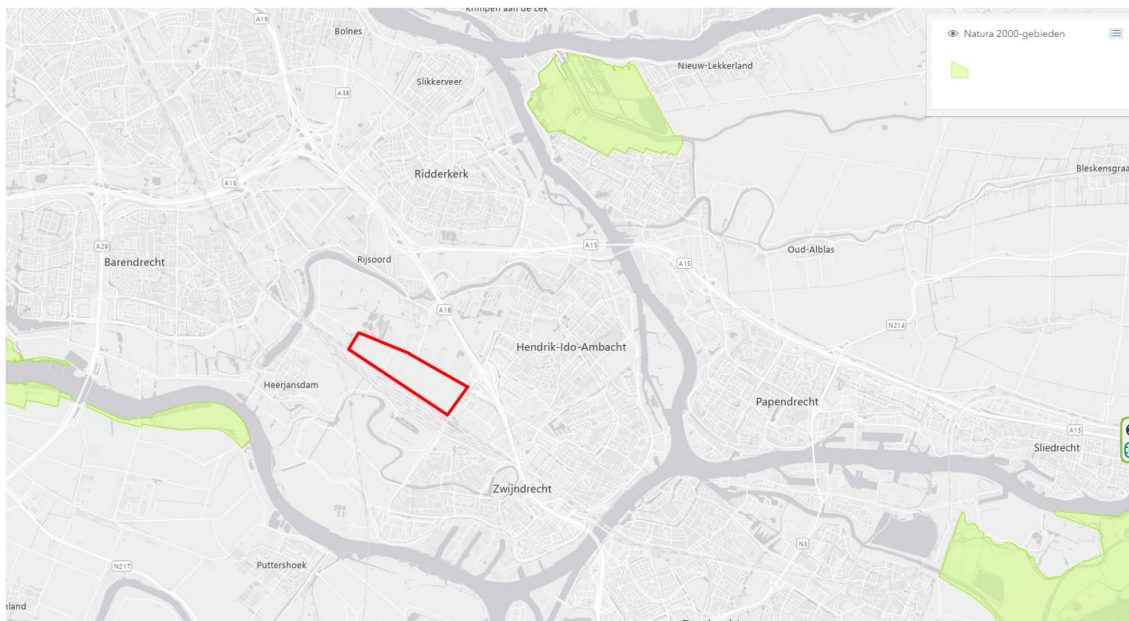
Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Een BOPA-activiteit kan gevolgen hebben voor NNN-gebieden. De gebieden die het NNN vormen zijn aangewezen in de provinciale omgevingsverordening. In de provinciale omgevingsverordening worden de wezenlijke kenmerken en waarden vastgesteld van deze gebieden. Deze wezenlijke kenmerken en waarden moeten worden beschermd, in stand worden gehouden, verbeterd en ontwikkeld worden. Hiertoe zijn in de provinciale omgevingsverordening instructieregels opgenomen.

Onderzoek

Het projectgebied ligt niet in de directe omgeving van Natura 2000-gebied. Het meest dichtbijgelegen Natura 2000-gebied betreft Oude Maas op 2,3 km ten zuidwesten van de locatie (zie figuur 4.2). Ten noorden van de projectlocatie is een Natura 2000-gebied aanwezig. De Boezems Kinderdijk is gelegen op 5 km afstand en de Biesbosch op circa 10 km. Het projectgebied is geen onderdeel van Natuur Netwerk Nederland. Nabijgelegen percelen zijn wel onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland. In figuur 4.3 zijn deze gebieden weergegeven. Doordat omliggende natuurgebieden op enige afstand zijn gelegen zijn directe effecten als areaalverlies, versnippering en verstoring uit te sluiten. Stikstofdepositie in nabijgelegen Natura 2000 gebieden in de aanlegfase en de gebruiksfase kan niet op voorhand worden uitgesloten. Hierdoor is de stikstofdepositie in de aanlegfase en gebruiksfase berekend door middel van een AERIUS-berekening. Deze berekeningen zijn opgenomen in bijlage 4 (gebruiksfase) en 5 (aanlegfase). Hierna zijn de invoergegevens en uitgangspunten kort toegelicht.

Door middel van de AERIUS-calculator is de stikstofuitstoot berekend. De stikstofuitstoot, die ontstaat tijdens de bouw- en gebruiksfase van zonnepark Kijfhoek, is vastgesteld op 0,00 mol/ha/jaar in een Natura-2000 gebied. De industriële werkzaamheden en het aantal vervoersbewegingen als gevolg van de ontwikkeling hebben geen significante negatieve invloed op de omliggende Natura-2000 gebieden.

Figuur 4.2 – Ligging uitwerkingsgebied ten opzichte van Natura 2000-gebied (www.Natura2000.nl)

Figuur 4.3 – Natuur Netwerk Nederland rondom het projectgebied (kaartviewer Zuid-Holland)

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken naar gebiedsbescherming kan geconcludeerd worden dat dit aspect geen negatief effect heeft op de beoogde ontwikkeling.

4.7 Ecologie: soortenbescherming

Beleid en normstelling

De activiteit waarvoor een omgevingsvergunning voor een BOPA wordt aangevraagd en die mogelijke gevolgen heeft voor van beschermde dieren of planten, is een flora- en fauna-activiteit. Het is in beginsel verboden om zonder vergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten.

Door de brede definitie van een flora- en fauna-activiteit is het bij de BOPA-activiteit eigenlijk altijd nodig om te controleren of er soorten aanwezig zijn en welke soorten dat zijn. Er zijn immers

nauwelijks aanleg-, sloop- en bouwactiviteiten denkbaar waarbij vooraf is uitgesloten dat deze mogelijke gevolgen hebben voor beschermde soorten. Zo kan een herontwikkeling waarbij oude gebouwen worden gesloopt ten behoeve van nieuwbouw, gevolgen hebben voor vleermuizen die in die oude gebouwen nestelen.

Voor de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een BOPA is het nodig om te onderzoeken of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van beschermde soorten op de locatie waar de BOPA-activiteit zal worden verricht of in de directe nabijheid van die locatie. Dit is de quickscan ecologie.

Wanneer uit het resultaat van de quickscan ecologie blijkt dat er aanwijzingen zijn dat specifieke beschermde soorten voorkomen, is aanvullend onderzoek nodig.

Voor sommige flora- en fauna-activiteiten is een omgevingsvergunning nodig. De vergunningplicht is geregeld in § 11.2.2 (omgevingsvergunning soorten vogelrichtlijn), § 11.2.3 (omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn), § 11.2.4 (omgevingsvergunning andere soorten) en § 11.2.5 (overige bepalingen omgevingsvergunning). In deze paragrafen worden vergunningplichtige en vergunningvrije activiteiten aangewezen.

Er geldt een specifieke zorgplicht voor het verrichten van een flora- en fauna-activiteit waarbij maatregelen moeten worden getroffen om nadelige gevolgen voor beschermde soorten te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 11.27 Ba).

Onderzoek

Het projectgebied wordt momenteel grotendeels gebruikt ten behoeve van landbouw. De ontwikkeling van het zonnepark vindt plaats op de percelen en leidt niet tot aantasting van de naastgelegen groenstroken. Er worden geen bomen gekapt binnen het projectgebied. Hierdoor is het niet waarschijnlijk dat er werkzaamheden worden uitgevoerd die direct een negatief effect hebben op de aanwezige flora en fauna. Om zeker te zijn dat er geen beschermde diersoorten verstoord worden is een Quickscan Flora en Fauna uitgevoerd (bijlage 6).

Naar aanleiding van de quickscan heeft vervolgonderzoek plaatsgevonden voor de grote modderkruiper, platte schijfhoren en kleine wolfsmelk. Het onderzoek is toegevoegd als bijlage 7. Geconcludeerd kan worden dat er geen exemplaren van de grote modderkruiper, platte schijfhoorn en kleine wolfsmelk aangetroffen zijn. Het voorgenomen plan kan alleen in overeenstemming met de nationale natuurwetgeving en het provinciale natuurbeleid worden uitgevoerd, mits voorafgaand en tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden het bepaalde in de Wet natuurbescherming, onderdeel soorten, in acht wordt genomen:

- Het verwijderen van nestgelegenheden dient buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart t/m half augustus;
- Met betrekking tot de zorgplicht dienen eventueel aangetroffen dieren tijdens de werkzaamheden de kans te krijgen om het plangebied zelfstandig te verlaten. Bij soorten als egel en gewone pad kunnen de dieren met beleid verplaatst worden naar een veilige plek buiten het plangebied.

Overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming met betrekking tot deze soorten is uitgesloten. Er hoeft geen ontheffing te worden verkregen.

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken naar soortenbescherming kan geconcludeerd worden dat dit aspect geen negatief effect heeft op de beoogde ontwikkeling.

4.8 Kabels en leidingen

Toetsingskader

Planologisch relevante leidingen en hoogspanningsverbindingen dienen te worden gewaarborgd. Tevens dient rond dergelijke leidingen rekening te worden gehouden met zones waarbinnen mogelijke beperkingen gelden.

Onderzoek

Binnen het projectgebied is een planologisch relevante leiding gelegen, namelijk een gasleiding. De leiding is weergegeven in figuur 4.4. Het plan blijft buiten de vrijwaringszone (5m vanuit de hartlijn aan weerszijde van de buis). Op deze gronden mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de bestemming 'Leiding – Gas' worden gebouwd. Het bevoegd gezag kan bij omgevingsvergunning afwijken van de bouwregels voor het bouwen overeenkomstig de andere daar voorkomende bestemming(en), indien de veiligheid van de betrokken leiding niet wordt geschaad en vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de betrokken leidingbeheerder. Een omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen kwetsbare objecten worden toegelaten.

Figuur 4.4 – Gasleiding in plangebied (www.ruimtelijkeplannen.nl)

Middels een omgevingsvergunning wordt vrijstelling gevraagd voor het realiseren van het zonnepark. Verder is een KLIC-oriëntatiemelding uitgevoerd, waarmee alle overige aanwezige kabels en leidingen in beeld zijn.

Het zonnepark wordt naar verwachting aangesloten op netstation Walburg. Stedin heeft aangegeven dat het hun voorkeur heeft het zonnepark aan te sluiten op station Walburg, deze heeft voldoende capaciteit beschikbaar. Met Stedin is regelmatig contact over het zonnepark. De aanleg van de kabel zal geen onaantoonbare impact hebben op de omgeving. De kabel zal ondergronds worden aangelegd in de openbare ruimte.

Elektromagnetische straling

Zowel bij de omvormers als de transformatoren zullen extreem laagfrequente elektromagnetische velden (ELF) vrijkomen. Ten aanzien van elektromagnetische straling bij hoogspanningsmasten handelt de overheid een voorzorgsprincipe waarbij een grens wordt aangehouden van 0,4 micro Tesla

(μT). Dit voorzorgsprincipe wordt daarvoor ook gehanteerd bij een zonnepark, door de afstand van een zonnepark tot gevoelige functies zodanig te laten zijn dat de magnetische veldsterkte bij gevoelige bestemmingen niet boven die advieswaarde uitkomt. In het RIVM-Rapport "Verkenning van extreem laagfrequente magnetische velden bij verschillende bronnen" (RIVM-rapport 609300011/2009) blijkt dat de magnetische veldsterkte van een transformatorstation 0,4 micro Tesla is op 7 meter afstand. Tevens blijkt dat de magnetische veldsterkte sterk afneemt naar mate de afstand tot het transformatiestation toeneemt. Zowel de omvormers als het transformatorstation liggen op meer dan geruime afstand (+30m) van gevoelige functies, vandaar dat kan worden gesteld dat elektromagnetische straling van het zonnepark geen gezondheidsrisico vormt voor omwonenden.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat aanwezige en toekomstige kabels en leidingen geen negatief effect zullen hebben op de omgeving.

4.9 Cultureel erfgoed

Beleid en normstelling

Onder cultureel erfgoed valt: archeologie, cultuurhistorie, monumenten, karakteristieke panden, beschermde gezichten, monumentale bomen, landschap etc. Voorafgaand aan de uitvoering van plannen moet onderzoek worden gedaan naar de aanwezigheid van waarden. Bij de ontwikkeling van de plannen moet met de eventueel aanwezige waarden zoveel mogelijk rekening worden gehouden. De essentie van deze wetgeving is behoud van archeologische resten zoveel mogelijk in de bodem en de bescherming van het cultureel erfgoed en landschap.

Zo zijn er in het Bkl ten aanzien van de bescherming een aantal beginselen geformuleerd (art. 5.130 Bkl). Deze beginselen richten zich op de omgang met monumenten die op grond van het omgevingsplan zijn beschermd, archeologische monumenten, (voorbeschermde) rijksmonumenten, beschermde stads- en dorpsgezichten en beschermde cultuurlandschappen. Daarnaast zijn in afdeling 8.8 van het Bkl regels gesteld voor de beoordeling van rijksmonumentenactiviteit en het verplaatsen van gebouwde monumenten.

Het gemeentelijk beleid over archeologie en cultuurhistorie is vooruitlopend op de Ow opgenomen op de archeologische beleidskaart en de cultuurhistorische waardenkaart. Deze archeologische waarden en verwachtingen en de cultuurhistorische waarden zijn veelal doorvertaald in respectievelijk archeologische dubbelbestemmingen en cultuurhistorische dubbelbestemmingen opgenomen in het (tijdelijk) omgevingsplan of activiteitgericht in het gemeentebrede omgevingsplan. Indien het initiatief in deze (werkings)gebieden is gelegen, wordt hieraan getoetst.

Onderzoek

Archeologie

Het projectgebied heeft in het tijdelijke deel van het omgevingsplan 'Buitengebied' van de gemeente Zwijndrecht de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie – 5'. Binnen deze bestemming is het niet toegestaan grondroerende werkzaamheden te verrichten voor een oppervlakte van groter dan 2.500 m² en dieper dan 50cm. Het planvoornemen voorziet in meer grondroerende werkzaamheden dan deze vrijstelling, hierdoor is overleg gevoerd met de stadsarcheoloog en is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd.

Op basis van het bureauonderzoek is gebleken dat in het plangebied de kans bestaat om bewoningsresten uit de Romeinse tijd en de middeleeuwen aan te treffen. De grondroering betreft 2,14 % van het totale plangebied. Het verstoringsoppervlak van de technische onderdelen is 0,17 % van

het plangebied. Gezien de hiervoor genoemde verhouding ten opzichte van het totale plangebied wordt geadviseerd om de aanleg van zonnepark Kijfhoek vrij te geven op basis van de handreiking 'archeologievriendelijk bouwen'. Geadviseerd wordt om bij graafwerkzaamheden ten behoeve van natuurvriendelijke overs en nieuwe watergangen een vervolgonderzoek uit te voeren, in overleg met de gemeente Zwijndrecht.

Cultuurhistorie

In of rondom het projectgebied is geen bebouwing aangewezen als rijksmonument of met andere monumentale status. In figuur 4.5 is de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie weergegeven. Het project heeft geen invloed op cultuurhistorische waarden.

Figuur 4.5 – Cultuurhistorische Waardenkaart Provincie Zuid-Holland

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken kan geconcludeerd worden dat de aspecten archeologie en cultuurhistorie geen negatief effect hebben op de beoogde ontwikkeling.

4.10 Geluid door activiteiten

Beleid en normstelling

Geluid door activiteiten speelt in twee spiegelbeeldige situaties een rol:

1. de situatie waarin we een nieuwe BOPA-activiteit mogelijk willen maken die geluid veroorzaakt op een geluidgevoelig gebouw;
2. de situatie waarin met de BOPA-activiteit een geluidgevoelig gebouw gerealiseerd zal worden waarop geluid wordt veroorzaakt door een bestaande activiteit die geluid veroorzaakt. Dat kan al snel leiden tot het beperken van de milieurimte van deze bestaande activiteit (en bijvoorbeeld het beperken van een bedrijfsactiviteit). In deze gevallen is een wijziging van het omgevingsplan een beter instrument om de activiteit mogelijk te maken.

In een omgevingsvergunning van een BOPA moet rekening gehouden worden met het geluid door activiteiten op geluidgevoelige gebouwen (let op: hierbij kan het gaan om het geluid door meerdere activiteiten!). Dit betekent dat een gemeente het toelaten van activiteiten die geluid veroorzaken of het toelaten van geluidgevoelige gebouwen waarop geluid wordt veroorzaakt, alleen

mogelijk kan maken na een belangenafweging en een goede motivering. Dit vergt dus een goede onderbouwing in de aanvraag voor de omgevingsvergunning. Hiervoor dient bekend te zijn welke activiteiten geluid veroorzaken en wat de optelsom is van dit geluid op een geluidgevoelig gebouw.

Daarnaast zal de omgevingsvergunning moeten waarborgen dat het geluid door een activiteit aanvaardbaar is. Dit kan door de standaardwaarden voor het toelaatbaar geluid op een geluidgevoelig gebouw (zie tabel 5.65.1 van het Bkl) en grenswaarden voor het toelaatbaar geluid in geluidgevoelige ruimten binnen in- en aanpandige geluidgevoelige gebouwen (tabel 5.65.2 van het Bkl) in de omgevingsvergunning op te nemen.

Onderzoek

Het zonnepark is geen geluidgevoelige functie. Het zonnepark kan wel geluid produceren op geluidsgevoelige functies. De zonnepanelen produceren geen geluid. Het bijbehorende transformatiestation, voor de omzetting naar elektriciteit, wel. Bij dit zonnepark worden elf transformatorstations gebouwd. Deze wordt gesitueerd op geruime afstand (>30m) van de nabijgelegen woningen, in lijn met de VNG-richtlijnen. De transformator is alleen actief als er zon is. 's-Nachts is er daarom geen geluidproductie. Van geluidsoverlast door de transformatorstations zal geen sprake zijn.

Conclusie

Vanuit het aspect geluid door activiteiten kunnen negatieve effecten worden uitgesloten.

4.11 Geluid door wegen, spoorwegen en industrieterreinen

Beleid en normstelling

Veel functies in de fysieke leefomgeving hebben te maken met geluid. Ze maken geluid of ze worden eraan blootgesteld. De regels over geluid gaan over het beheersen van geluid door wegen, spoorwegen en industrieterreinen en de bescherming van geluidgevoelige gebouwen en andere gebouwen en plekken. De instructieregels uit afdeling 3.5 (Bkl) zijn van toepassing op de beheersing van geluid door een weg, spoorweg of industrieterrein (artikel 3.18 lid 1 Bkl). De wetgever maakt onderscheid tussen geluidbronnen met een geluidproductieplafond als omgevingswaarde (gpp) en bronnen met een basisgeluidemissie (bge). Geluid afkomstig van wegen, spoorwegen en industrieterreinen heeft invloed op de omgeving. Het bevoegd gezag beoordeelt geluid van deze bronnen bij geluidgevoelige gebouwen (artikel 3.20 Bkl).

Het rijk stelt voor een aantal gebouwen specifieke regels. Deze instructieregels van het Bkl voor geluid zijn gericht op aangewezen geluidgevoelige gebouwen (artikel 3.20 Bkl) en stiltegebieden (artikel 7.11 Bkl). In de aanwijzing van geluidgevoelige gebouwen is de functie (zoals wonen, onderwijs of zorg) bepalend (artikel 3.20 Bkl). Voor andere gebouwen of locaties bepaalt de gemeente zelf de mate van bescherming tegen geluid. Dat doet de gemeente vanuit haar taak 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties'.

Onderzoek

Ten zuiden van het plangebied is het Rangeerterrein Kijfhoek gelegen, in combinatie met de aansluitende spoorlijnen. Het zonnepark wordt gerealiseerd tussen het rangeerterrein en de woningen aan de Langeweg. Ter plaatse van deze woningen zou het zonnepark een akoestisch effect kunnen hebben, in die zin dat de geluidoverdracht vanaf het rangeerterrein en de aansluitende spoorlijnen wijzigt. Er is een akoestisch onderzoek (bijlage 10) uitgevoerd. In lijn met de Wet geluidhinder voorgescreven rekenmodellen is het mogelijke effect berekend. De belangrijkste modelmatige wijziging is de mate van bodemabsorptie. Worst-case is uitgegaan van huidig absorberend naar volledig reflecterend door het zonnepark. Vanwege het resultaat in de worst-case benadering en een mogelijke

toename die kleiner is dan 1,3 dB, is er voor wat betreft het aspect geluid geen belemmering. Een toename van geluidhinder door Kijfhoek/railverkeer door de gewijzigde geluidoverdracht is niet waarschijnlijk.

Het akoestisch onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het ontwerp van november 2023. In maart 2024 is een nieuw ontwerp opgesteld dat op onderdelen beperkt is aangepast ten aanzien van het ontwerp van november 2023. De aanpassing betreft het rechte trekken van de noordgrens van het meest westelijke veld. De aanpassingen die in het ontwerp van maart 2024 zijn doorgevoerd zijn dusdanig minimaal dat dit geen invloed heeft op de resultaten van het uitgevoerde akoestisch onderzoek (bijlage 10).

Conclusie

Vanuit het aspect geluid door wegen, spoorwegen en industrieterreinen kunnen negatieve effecten worden uitgesloten.

4.12 Verkeer en parkeren

Toetsing en conclusie

De realisatie van het zonnepark zorgt niet voor extra verkeersstromen tijdens het gebruik en daarom vormt het aspect verkeer en parkeren geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling. Alle drie de projectlocaties wordt ontsloten via de Langeweg en hebben een dubbele ontsluiting. De toegangswegen zijn in het inrichtingsvoorstel weergegeven.

4.13 Omgevingsveiligheid

Beleid en normstelling

Omgevingsveiligheid beschrijft de risico's die ontstaan als gevolg van bijvoorbeeld opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen en windturbines. Voor omgevingsveiligheid zijn regels opgenomen in paragraaf 5.1.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl van het Bkl). De paragrafen 5.1.2.2 tot en met 5.1.2.6 van het Bkl gaan over het toelaten van beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare en kwetsbare locaties in verband met het externe veiligheidsrisico van een activiteit die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Bij het mogelijk maken van een BOPA-activiteit spelen vaak veiligheidsrisico's die ontstaan als gevolg van opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen en windturbines. Maar in het Bkl is het risicobegrip breder: in de aanvraag om een vergunningsaanvraag voor een BOPA zal ook moeten worden gemotiveerd hoe voor risico's van branden, rampen en crises rekening gehouden met het belang van:

- a. het voorkomen, beperken en bestrijden daarvan;
- b. de mogelijkheden voor personen om zich daarbij in veiligheid te brengen; en
- c. de geneeskundige hulpverlening.

Onderzoek

Brandveiligheid

Ten aanzien van brandgevaar bij de omvormers zal bij het zonnepark een noodschakelaar worden geplaatst waarmee de spanning van het zonnepark gehaald kan worden. Bij een mogelijke brand wordt hiermee de kans op elektrocutie voorkomen. Naast de toegangspoorten zullen opstelplaatsen worden gerealiseerd. Er wordt een veiligheidsprotocol voor de veiligheidsdiensten opgesteld. Tevens wordt ervoor gezorgd dat in geval van calamiteiten de brandweer toegang heeft tot het

park. De percelen zijn bereikbaar via de Langeweg, de Groene Steeg en de Munnikensteeg. Bij de inrichting van het zonnepark is rekening gehouden met onderhoudspaden. Via deze onderhoudspaden kunnen de transformatoren bereikt worden in het geval van brand en andere calamiteiten.

Met de Veiligheidsregio Zuid Holland is meermaals overleg geweest over het plan. Hieruit is gebleken dat de paden in het park minimaal 3,25 meter breed moeten zijn en geschikt voor blusvoertuigen met een gewicht van 11 ton. De entreeweg naar het parkdeel moet worden voorzien van passerstroken of een minimale breedte hebben van 4,5 meter. Verder moet het park bereikbaar zijn van twee kanten. In het park moet elke plek op circa 80m bereikbaar zijn van een blusvoorziening (via sloot met minimale diepte één meter, brandput, via koppeling bestaande brandkraan-ringleiding of via zelf aangelegd pompsysteem (per veld, capaciteit 90m³) dat aansluit op de ringleiding).

Het advies van de veiligheidsregio is overgenomen in het inrichtingsplan. Doordat de hoofdwatergang van het Waterschap voldoende watercapaciteit heeft om te blussen worden alle overige sloten ook verbreed en verdiept (tot ca. 1m) rondom het projectgebied. Ook worden veel blusputten aan het plan toegevoegd. Op deze manier is vanaf elk zonnepaneel bluswater bereikbaar binnen een straal van circa 80 meter.

Spoorweg

Op grond van de Spoorwegwet en het bijbehorende besluit geldt voor een spoorlijn op maaiveld een vrijwaringszone van 11 meter. Deze afstand wordt gemeten vanaf het midden (tussen de spoorstaven) van het dichtstbijzijnde spoor. Hier wordt ruimschoots aan voldaan, de groenstrook op grond van ProRail is immers al ruim 11 meter. Daarbij komt dat in het projectgebied ook nog een strook bloemrijk grasland wordt gerealiseerd langs het spoor, waar geen opgaande beplanting wordt gerealiseerd.

Conclusie

Het aspect (externe) veiligheid heeft geen negatief effect op de beoogde ontwikkeling.

4.14 Luchtkwaliteit

Beleid en normstelling

Als een BOPA betrekking heeft op een milieubelastende activiteit die leidt tot een verhoging van de concentratie in de buitenlucht van luchtverontreinigende stoffen, kan deze alleen worden verleend als de omgevingswaarden voor deze stoffen in acht worden genomen (artikel 8.17 Bkl). Dit wil zeggen dat deze omgevingswaarden niet mogen worden overschreden. De kans op overschrijding is met name aanwezig als een activiteit in of nabij een aandachtsgebied plaatsvindt. In deze gebieden (aangewezen in artikel 5.51, lid 2, van het Bkl) bestaat een reële kans op (een dreigende) overschrijding van een omgevingswaarde. Onderzoek zal moeten uitwijzen of de activiteit daadwerkelijk leidt tot een overschrijding van de omgevingswaarden.

Onderzoek is niet nodig als de activiteit niet in betekenende mate bijdraagt aan een verslechtering van de luchtkwaliteit. Dit is het geval als activiteiten leiden tot een verhoging van de kalenderjaargemiddelde concentratie in de buitenlucht van zowel stikstofdioxide als PM10 van 1,2 µg/m³ of minder. Daarnaast zijn in artikel 5.54 Bkl standaardactiviteiten genoemd die niet in betekenende mate bijdragen. Als een activiteit niet in betekenende mate bijdraagt aan een verslechtering van de luchtkwaliteit, dan is het omgevingsaspect luchtkwaliteit geen belemmering.

Toetsing en conclusie

Het zonnepark heeft geen negatieve effecten op de luchtkwaliteit. Er ontstaat door de ontwikkeling van het zonnepark geen extra verkeersaantrekkende werking en het zonnepark zelf kent geen

emissies. Er kan dus geconcludeerd worden dat het aspect luchtkwaliteit de beoogde ontwikkeling niet in de weg staat.

4.15 Lichthinder

Toetsingskader

Bij de aanwezigheid van zonneparken in de omgeving van wegen of gevoelige functies kan in theorie sprake zijn van lichthinder.

Onderzoek

De zonnepanelen zijn geprojecteerd naar het zuiden. Aan de zuidelijke kant is alleen het rangeerterrein gelegen. Er is een reflectieonderzoek uitgevoerd waaruit de volgende conclusie is getrokken:

In dit onderzoek is de impact van reflectie van zonnepark Kijfhoek op het spoor personenvervoer onderzocht. In het onderzoek is geen rekening gehouden met obstakels die de reflectie kunnen blokkeren zoals bijvoorbeeld bomen, opgaande landschappelijke elementen en de inpassing van het beoogde zonnepark. Ook is er geen rekening gehouden met atmosferische effecten zoals nevel en wolken. Door atmosferische effecten vermindert de kracht van de instraling op het oog en daarmee wordt de mate van hinder lager.

Machinisten die over het spoor richting Dordrecht rijden, kunnen reflectie verwachten. Dit is maximaal één uur per dag, alleen in de ochtenduren variërend tussen 7.30 uur en 9 uur (rekening houdend met zomer/wintertijd) en loopt van begin februari tot eind oktober. Gedurende deze tijdsperiode staat de zon in het blikveld van de machinist. Omdat de zon een sterkere lichtbron is dan de weerspiegeling hiervan via het zonnepark kan zijn, zal er meer hinder ondervonden worden van de zon dan van de reflectie van het zonnepark. In verhouding tot hinder veroorzaakt door direct zonlicht, zal de 'hinderlijke reflectie' als gevolg van reflectie van het zonnepark niet hinderlijk zijn.

Rijdend richting Rotterdam voldoet het zonnepark aan de door ProRail gestelde eisen. Er is hinderlijke schittering op de route waar te nemen, maar deze is niet zichtbaar daar waar seinen staan en ook niet 425 meter voor het spoor. Hierover zijn met ProRail gesprekken geweest, waaruit is gebleken dat geen aanvullende maatregelen genomen hoeven te worden om eventuele lichthinder te beperken.

Conclusie

Het aspect licht vormt geen hinderende factor voor de omgeving.

4.16 M.e.r.-beoordeling

Wettelijk kader

In Bijlage V van het Omgevingsbesluit (Ob) is aangegeven welke projecten in het kader van een omgevingsvergunning voor een BOPA project-m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Projecten die zijn genoemd in kolom 1 zijn m.e.r.-plichtig als wordt voldaan aan de drempelwaarden uit kolom 2 en m.e.r.-beoordelingsplichtig in gevallen als genoemd in kolom 3. In kolom 4 staat aangegeven bij welk besluit de m.e.r.(beoordelings)-plicht geldt. Als hier het Omgevingsplan wordt genoemd, wordt hieronder ook de omgevingsvergunning voor een BOPA verstaan.

Voor m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten moet worden onderzocht of deze aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben. De criteria om dit vast te stellen zijn genoemd in bijlage III van Richtlijn 2011/92/EU (richtlijn m.e.r.). Samengevat zijn dit de kenmerken van een project, de locatie van een project en soort en kenmerken van de verschillende milieueffecten.

De initiatiefnemer van een in Bijlage V bij het omgevingsbesluit aangewezen project moet daarvan mededeling doen bij het bevoegd gezag, doorgaans het college van B&W. In die mededeling (de aanmeldingsnotitie) is een beschrijving van het project, de locatie en de mogelijke milieueffecten opgenomen. Het bevoegd gezag beslist binnen zes weken of sprake is van aanzienlijke milieueffecten en neemt die beoordeling op in de omgevingsvergunning.

Toetsing

Een zonnepark is niet als zodanig opgenomen in de D-lijst van de bijlage V bij het omgevingsbesluit. Uit jurisprudentie (ECLI:NL:RVS:2019:2770, d.d. 14 augustus 2019) is gebleken dat een zonnepark niet kan worden aangemerkt als een 'industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water' (cat. D 22.1), omdat een zonnepark geen thermische (verbrandings-) installatie betreft. In een zonnepark wordt immers geen thermische energie opgewekt of gebruikt voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water, maar wordt stralingsenergie (zonlicht) rechtstreeks omgezet in elektrische energie.

Daarnaast is uit diezelfde uitspraak gebleken dat een zonnepark evenmin kan worden aangemerkt als een 'stedelijk ontwikkelingsproject' (cat. D 11.2). Bij een stedelijk ontwikkelingsproject kan het gaan om bouwprojecten als woningen, parkeerterreinen, bioscopen, theaters, sportcentra, kantoorgebouwen en dergelijke of een combinatie daarvan. Een zonnepark kan naar het oordeel van de Afdeling niet gelijk worden gesteld met dergelijke ontwikkelingen. Daarbij acht de Afdeling van belang dat de gevolgen voor het milieu van een zonnepark in de kern beperkt zijn tot visuele hinder en landschappelijke aantasting.

Onderzoek

Om visuele hinder en landschappelijke aantasting te beperken dan wel te voorkomen is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld, zoals in paragraaf 2.3 en bijlage 1 is toegelicht. In hoofdstuk 4 is onderbouwd dat er geen belemmeringen zijn wat betreft milieu- en omgevingsaspecten.

Conclusie

De conclusie is dat er geen belangrijke nadelige gevolgen zijn voor het milieu. Een nadere analyse in de vorm van een aanmeldnotitie voor een vormvrije m.e.r.-beoordeling is vanwege het ontbreken van de activiteit in de D-lijst van het Besluit m.e.r. niet noodzakelijk.

4.17 Overige omgevingsaspecten

Ten aanzien van de ontwikkeling van zonnepark Kijfhoek zijn de relevante omgevingsaspecten getoetst in de paragrafen 4.1 tot en met 4.16. In tabel 4.1 zijn de overige omgevingsaspecten getoetst waarvoor een omgevingsvergunning voor een BOPA wordt aangevraagd.

Tabel 4.1 Overige omgevingsaspecten

Omgevingsaspect	Toetsing
Ladder voor duurzame verstedelijking	Dit aspect is getoetst in paragraaf 3.2.2. In deze paragraaf is geconcludeerd dat bij voorliggend plan geen sprake van een stedelijke ontwikkeling, op basis van de huidige jurisprudentie.
Welstand	Dit aspect is niet van toepassing.

Geur	Dit aspect is niet van toepassing.
Trilling	Dit aspect is niet van toepassing.
Schaduwhinder en windhinder	<p><i>Schaduwhinder</i> Zonnepanelen bieden een mix van zon en schaduw, de paden worden nauwelijks bewandeld door mensen. De schaduw van de zonnepanelen vormt nauwelijks een belemmering voor de plantengroei en de bestuivers, maar biedt juist variatie in het landschap. Met steeds hetere zomers in Nederland wordt verwacht dat de schaduwwerking van panelen juist voordelen heeft voor biodiversiteit.</p> <p><i>Windhinder</i> Dit aspect is niet van toepassing.</p>
Duurzaamheid	Het toekomstige zonnepark levert een belangrijke bijdrage aan de doelstelling van het rijk om te komen tot de productie van ten minste 35 TWh duurzaam opgewekte energie op land in het totale Nederlandse energieverbruik in 2030.
Spuitzones	Dit aspect is niet van toepassing.
Gezondheid	<p>Het zonnepark is niet aangemerkt als een gevoelige functie. Aangezien er niet (langdurig) mensen verblijven zal het gezondheidsrisico voor mensen verwaarloosbaar zijn.</p> <p>Daarnaast liggen de omvormers als het transformatorstation op meer dan geruime afstand (+30m) van gevoelige functies waardoor kan worden gesteld dat elektromagnetische straling van het zonnepark geen gezondheidsrisico vormt voor omwonenden.</p>

Conclusie

Er kan geconcludeerd worden dat de overige omgevingsaspecten niet zorgen voor nadelige gevolgen.

5. HAALBAARHEID

5.1 Vooroverleg

Tijdens de uitwerking van het inrichtingsplan is met veel verschillende partijen overleg geweest. In deze fase is contact geweest met onder andere de gemeente, de provincie, het waterschap, de veiligheidsregio, ProRail en alle direct omwonenden. Op basis hiervan is het inrichtingsplan gemaakt. Tijdens het schrijven van de ruimtelijke motivering is vooroverleg gevoerd met de gemeente en overige relevante overheden (zoals brandweer, omgevingsdienst en Waterschap). De input uit deze gesprekken is opgenomen in deze ruimtelijke motivering.

5.2 Economische haalbaarheid

De initiatiefnemers investeert op eigen initiatief in het zonnepark. De kosten voor het uitvoeren zijn voor de initiatiefnemers. Met de gemeente wordt een anterieure overeenkomst gesloten voor het dekken van de gemeentelijke kosten. Voor de huur van de gronden wordt door de initiatiefnemers een huurovereenkomst gesloten met de grondeigenaar.

5.3 Participatie en maatschappelijke meerwaarde

5.3.1 Proces participatie

De direct omwonende zijn in een vroeg stadium bij de ontwikkeling betrokken, door middel van keukentafelgesprekken, bewonersbijeenkomsten en vier informatiebijeenkomsten. Hierdoor hebben zij mee kunnen denken in de planvorming en daadwerkelijk inbreng gehad in sommige onderdelen van de uiteindelijke inrichting van het zonnepark. Van de gesprekken is een omgevingsdialoog gemaakt, deze is bijgevoegd in bijlage 12.

Naast de grondeigenaren en direct omwonenden hebben de initiatiefnemers inwoners uit de gemeente Zwijndrecht geprobeerd te betrekken bij het zonnepark. Dit hebben de initiatiefnemers gedaan door middel van de vier informatiebijeenkomsten. De informatiebijeenkomsten zijn gecommuniceerd via verschillende kanalen, zoals het participatieplatform Drechtsteden Denk Mee en de lokale krant. De aanwezigen zijn tijdens deze bijeenkomst geïnformeerd over de landschappelijke inpassing en de participatiemogelijkheden. Eventuele opmerkingen zijn hierbij, in goed overleg met de gemeente, zo veel mogelijk verwerkt in het plan.

5.3.2 Financiële participatie

Financiële participatie wordt vormgegeven in twee vormen, via lokaal eigenaarschap en een omgevingsfonds.

Voor inwoners en bedrijven uit de Drechtsteden, Ridderkerk en Barendrecht is een mogelijkheid financieel rendement te behalen op het zonnepark. Via de burgercoöperatie Drechtse Energie wordt het lokaal eigenaarschap van het zonnepark vormgegeven. Inwoners en bedrijven uit de nabijheid van het zonnepark krijgen als eerste de mogelijkheid zich in te schrijven, vervolgens krijgt de

breder regio de kans. Via Drechtse Energie wordt geïnvesteerd in het zonnepark, op basis van het coöperatiemodel. Elk investerend lid heeft een stem, er is geen onderscheid in de hoogte van het ingebrachte vermogen. Investeren betekent doorgaans risico nemen. Niet iedereen kan of wil dit risico nemen. Drechtse Energie gaat in overleg met de geïnteresseerden bepalen welke vorm bij zonnepark Kijfhoek gewenst is: risicodragend mede-eigenaarschap via aandelen of bijvoorbeeld uitgifte van een vast rendement via obligaties of een tussenvorm.

De tweede vorm van financiële participatie is het omgevingsfonds. Initiatiefnemer stort gedurende de looptijd van de SDE++ subsidie (15 jaar) € 0,50 per opgewekte MWh in het omgevingsfonds. Waarschijnlijk gaat dit jaarlijks om een bedrag van € 22.000. Het doel van het omgevingsfonds is om inwoners en bedrijven uit de omgeving van het zonnepark mee te laten delen in de lusten van de duurzame energieproductie. Het is niet noodzakelijk dat zij geïnvesteerd hebben in het zonnepark. Het omgevingsfonds ondersteunt projecten en initiatieven op het gebied van energiebesparing, duurzame energie of verbetering van de leefbaarheid. De gemeente Zwijndrecht is verantwoordelijk voor het beheer en de toekenning van de middelen uit het fonds. Dit doet zij in samenspraak met een nader op te richten werkgroep.

5.3.3 Overige participatie

Naast participatie tijdens de totstandkoming van het park en de financiële participatie vinden de initiatiefnemers het ook belangrijk dat gestreefd wordt naar betrokkenheid van lokale partijen bij de aanleg en onderhoud van het park. Het park kan, indien gewenst tevens ingezet worden voor educatieve doeleinden. De scholen uit de buurt kunnen de mogelijkheid krijgen om tijdens de bouw van het zonnepark op locatie te komen kijken, waarbij we op een interactieve manier uitleg geven over de werking van een zonnepark.

5.3.4 Grondeigendom

De grond ter plaatse van het zonnepark is in eigendom van zeven verschillende grondeigenaren. De initiatiefnemers sluiten met deze eigenaren een overeenkomst met een opstal recht voor het gebruik van het perceel voor een zonnepark voor de duur van 25 jaar. Daarmee is het gebruik van de percelen als zonnepark zeker gesteld binnen de reguliere levensduur van een installatie als deze en de materialen. Met de grondeigenaren zijn eveneens afspraken gemaakt dat de initiatiefnemers de grond in de originele status terugbrengen.

5.3.5 Financiële haalbaarheid

De realisatie van het zonnepark is financieel haalbaar door de combinatie van de oppervlakte van het projectgebied, de opwekcapaciteit die gerealiseerd kan worden en het beschikbaar zijn van voldoende capaciteit op het stoomnet. Het zonnepark zal indien mogelijk gebruikmaken van de SDE++ subsidie. Deze wordt aangevraagd nadat de omgevingsvergunning is ontvangen, omdat de omgevingsvergunning een voorwaarde is om SDE++ subsidie aan te kunnen vragen. Binnen het plan is een optimum gezocht tussen ruimtelijke inpassing, ecologische versterking en het haalbaar maken van duurzame energieopwekking.

6. BELANGENAFWEGING EN CONCLUSIE

6.1 Evenwichtige toedeling van functies aan locaties

Het tweede lid van artikel 8.0a van het Bkl bepaalt: “Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.”

Een evenwichtige toedeling van functies aan locaties betekent dat er balans bestaat tussen het beschermen en benutten ten gevolge van de verschillende functies die locaties binnen een gebied kunnen vervullen. Het bevoegd gezag moet beoordelen of bij realisering van de aangevraagde activiteit(en) sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Om dit te kunnen beoordelen moeten alle voor de fysieke leefomgeving relevante aspecten (voor zover die betrekking hebben op de aangevraagde activiteit) zorgvuldig worden onderzocht en afgewogen.

Voor de beoordeling van de evenwichtige toedeling van functies aan locaties zijn alle voor de fysieke leefomgeving relevante aspecten, voor zover betrekking hebbend op de gevraagde activiteit, nader onderzocht in hoofdstukken 3, 4 en 5.

Getoetst is aan relevante omgevingsaspecten. Hieruit is gebleken dat voldaan wordt aan de instructieregels en het beleid. Dit betekent dat het project bijdraagt aan de beleidsdoelen en niet leidt tot onacceptabele effecten op de leefomgeving. De vergunning voor de aangevraagde activiteiten afwijken gebruik, bouwen en water kunnen worden verleend. Alles overwegende is de ontwikkeling aanvaardbaar.

Vergunningverlening kan onder de voorwaarde dat de opgenomen landschappelijke inpassing gerealiseerd zal worden. Het uitvoeren van de landschappelijke inpassing is dan ook een verplichting. Die als voorschrift in de omgevingsvergunning opgenomen wordt.

Tot slot zullen initiatiefnemers twee ontheffingen aanvragen, omdat de ontwikkeling niet rechtstreeks in de provinciale verordening past en omdat de ontwikkeling niet past binnen de voorwaarden die de provinciale verordening aan ontwikkelingen in een ‘groene buffer’ stelt.

6.2 Participatie

Ten behoeve van de ontwikkeling heeft een actief participatieproces plaatsgevonden met de omgeving. In paragraaf 5.3 is het aspect participatie nader uitgewerkt.

Dit participatieproces met de omgeving is vormgegeven door middel van vele keukentafelgesprekken, bewonersbijeenkomsten en vier informatiebijeenkomsten. Naast een nauwe samenwerking met de omgeving zijn ook ambtenaren van de gemeente, de provincie en het waterschap al vroegtijdig bij het project betrokken. Ook zijn er tijdens het ontwerpproces al gesprekken geweest met onder meer de veiligheidsregio Kijfhoek, ProRail, de fietsersbond Drechtsteden en de Natuur en Milieufederatie Zuid Holland (NMZH). Dit heeft geleid tot een breed gedragen plan, waarbij met vele belangen rekening is gehouden. Van de gesprekken is een omgevingsdialoog gemaakt, deze is bijgevoegd in bijlage 12.

Naast de grondeigenaren en direct omwonenden hebben de initiatiefnemers inwoners uit de gemeente Zwijndrecht geprobeerd te betrekken bij het zonnepark. Dit hebben de initiatiefnemers gedaan door middel van de vier informatiebijeenkomsten. De informatiebijeenkomsten zijn gecommuniceerd via verschillende kanalen, zoals het participatieplatform Drechtsteden Denk Mee en de

lokale krant. De aanwezigen zijn tijdens deze bijeenkomst geïnformeerd over de landschappelijke inpassing en de participatiemogelijkheden. Eventuele opmerkingen zijn hierbij, in goed overleg met de gemeente, zo veel mogelijk verwerkt in het plan.

Op basis van deze gesprekken is door de landschapsarchitect het uiteindelijke inrichtingsplan gemaakt. Er is onder andere ruimte gehouden langs het spoor voor een eventueel fietspad in de toekomst. Verder wordt er een perceel volledig ingezaaid met bloemrijk grasland ten behoeve van onder andere akkervogels maar ook voor andere flora en fauna. Tot slot wordt er aan de noordzijde van het plangebied een grondwal gerealiseerd om het zicht op de zonnepanelen te ontnemen.

Conclusie

Op basis van voorgaande kan geconcludeerd worden dat op een juiste manier invulling is gegeven aan de participatieplicht.

Bijlage 1 Landschappelijk inpassingsplan

Bijlage 2 Technische tekeningen

Bijlage 3 Onderbouwing afwijking RES

Bijlage 4 Stikstofonderzoek gebruiksfase

Bijlage 5 Stikstofonderzoek aanlegfase

Bijlage 6 Quicksan Flora & Fauna

Bijlage 7 Nader onderzoek ecologie

Bijlage 8 Archeologisch onderzoek

Bijlage 9 Akoestisch onderzoek

Bijlage 10 Reflectieonderzoek

Bijlage 11 Omgevingsdialoog